

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ
ΕΛΛΑΔΟΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Τίτλος Εργασίας

**ΟΙ ΛΟΓΟΙ ΠΟΥ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΟΔΗΓΗΣΟΥΝ ΜΙΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΣΕ ΠΤΩΧΕΥΣΗ. Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΠΤΩΧΕΥΣΗΣ
ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ, ΣΤΟΥΣ
ΜΕΤΟΧΟΥΣ ΚΑΙ ΣΤΟΥΣ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΟΥΣ. ΤΡΟΠΟΙ ΚΑΙ
ΜΕΘΟΔΟΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ
ΠΙΣΤΩΤΕΣ, ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ.**

The reasons that may lead a company into bankruptcy. The definition of bankruptcy as well as its consequences towards the shareholders and their contributors ways and methods of protection of a company towards its creditors.

Πτυχιακή εργασία των: Μαρία Ρίμπα

Στυλιανή Δημητρίου

Θάλεια Γκαβέρα

Επιβλέπων: Ντεμίρης Κωνσταντίνος

ΠΑΤΡΑ 2015

Περιεχόμενα

Περίληψη	1
1 ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ.....	3
1.1 Ορισμός και Σκοπός της Πτώχευσης.....	3
1.2 Η έννοια της αποτυχίας των επιχειρήσεων στην νομική επιστήμη.....	4
1.3 Ελληνική Νομοθεσία – Νέος Πτωχευτικός Κώδικας.....	5
1.4 Προϋποθέσεις Κήρυξης Πτώχευσης.....	6
1.5 Τρόποι Κήρυξης της Πτώχευσης.....	7
1.6 Λόγοι Απόρριψης της Αίτησης Πτώχευσης.....	8
1.7 Τα Όργανα της Πτώχευσης.....	9
1.8 Η Διαδικασία της Πτώχευσης.....	11
2 ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΠΤΩΧΕΥΣΕΩΣ	13
2.1 Συνέπειες της Πτώχευσης	13
2.2 Προπτωχευτική Διαδικασία Εξυγίανσης	14
2.3 Εξασφαλιστικά μέτρα	16
2.3.1 Προληπτικά μέτρα	16
2.3.2 Σφράγιση της πτωχευτικής περιουσίας.....	16
2.4 Αντίκλητοι-έξοδα-προθεσμίες.....	17
2.5 Οι Συνέπειες της Πτωχεύσεως ως προς τον Οφειλέτη	18
2.5.1 Πτωχευτική περιουσία.....	18
2.6 Οι Συνέπειες της Πτωχεύσεως ως προς τους Πιστωτές.....	20
2.7 Οι Συνέπειες της Πτωχεύσεως στις Προσωπικές Εταιρείες.....	20
2.7.1 Ομόρρυθμη εταιρεία	20
2.7.2 Ετερόρρυθμη εταιρεία	20
2.8 Οι Συνέπειες της Πτωχεύσεως στις Μικτές Εταιρείες.....	21
2.8.1 Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης	21

2.9	Οι Συνέπειες της Πτωχεύσεως στις Κεφαλαιουχικές Εταιρίες	21
2.9.1	Ανώνυμη εταιρεία	21
2.10	Ποινικές Διατάξεις στην Περίπτωση της Πτώχευσης.....	22
2.11	Συνέπειές προσωπικής φύσεως.....	22
2.12	Συνέπειες περιουσιακής φύσεως (πτωχευτική απαλλοτρίωση	24
3	ΑΙΤΙΑ, ΤΡΟΠΟΙ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΠΙΣΤΩΤΕΣ	25
3.1	Ορισμός Προβληματικότητας	25
3.2	Αιτίες Δημιουργίας Προβληματικών Επιχειρήσεων.....	25
3.2.1	Αιτίες Ενδοεπιχειρησιακές.....	25
3.2.2	Αιτίες Εξωεπιχειρησιακές	28
3.3	Διαδικασίες εξυγίανσης	29
3.3.1	Τα άρθρα 44 και 45 - συμφωνία πιστωτών και επιχείρησης	34
3.3.2	Η Ειδική εκκαθάριση του άρθρου 46.....	35
3.3.3	Η Ειδική εκκαθάριση του άρθρου 46α.....	36
3.4	Το καθεστώς αναστολής διαπραγμάτευσης διαγραφής και επιτήρησης του ΧΑΑ 38	
3.4.1	Πόρισμα των παραπάνων	41
3.5	Η διαδικασία εξυγίανσης με το άρθρο 99.....	42
3.5.1	Τι Προβλέπει το Άρθρο 99.....	42
3.5.2	Λόγοι Απόρριψης της Αίτησης για Υπαγωγή στο Άρθρο 99.....	43
3.5.3	Περιεχόμενο και Αποτελέσματα της Διαδικασίας Εξυγίανσης.....	43
4	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	45
4.1	Εμφάνιση Προβληματικών Επιχειρήσεων στην Ελλάδα.....	45
4.2	Παράγοντες που Οδήγησαν τις Ελληνικές Επιχειρήσεις στην Πτώχευση ..	46
4.3	Μελέτη της ΤτΕ -Η υπερχρέωση των επιχειρήσεων οδηγεί σε πτώχευση ..	51
4.4	Στοιχεία Πτωχευμένων Επιχειρήσεων ανά τον Κόσμο.....	52
4.5	Σύνοψη	57

4.6	Μελλοντικές έρευνες	60
	Βιβλιογραφία	61
	Έντυπη	61
	Διαδικτυακή	62

Περίληψη

Η εταιρική πτώχευση αποτελεί ένα ιδιαίτερα σημαντικό πρόβλημα, καθώς μπορεί να επηρεάσει την οικονομική ανάπτυξη μιας ολόκληρης χώρας. Γι' αυτόν τον λόγο πολλοί ακαδημαϊκοί ερευνητές από όλο τον κόσμο έχουν προσπαθήσει να καταγράψουν τις αιτίες πτώχευσης μιας επιχείρησης. Επιπλέον, έχουν αναπτύξει μοντέλα πρόβλεψης της πτώχευσης, ώστε να βοηθήσουν τις επιχειρήσεις να λάβουν έγκαιρα τα απαραίτητα μέτρα για να επιβιώσουν.

Αρχικά, στην παρούσα εργασία περιγράφεται η έννοια της πτώχευσης και αναλύονται ορισμένα άρθρα του Πτωχευτικού Κώδικα. Ακόμα, παρουσιάζονται τα σημαντικότερα κλασικά και σύγχρονα υποδείγματα πρόβλεψης της πτώχευσης, καθώς και οι κύριες αιτίες που οδηγούν μια επιχείρηση στην πτώχευση.

summary

Corporate bankruptcy is a very serious problem, as it can affect the economic development of an entire country. For this nomenclature many academic researchers from around the world have tried to record causes bankruptcy of a company. Furthermore, they have developed the bankruptcy prediction models to help enterprises to promptly take the necessary measures to survive.

First, in this paper we describe the concept of bankruptcy and examine a number of articles of the Bankruptcy Code. Still, the more important classic and contemporary models predictive of bankruptcy, and the main causes that lead a company to bankruptcy.

1 ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

1.1 Ορισμός και Σκοπός της Πτώχευσης

Η πτώχευση είναι δύσκολο να αποδοθεί με έναν και μόνο ορισμό, γι' αυτό και στη διεθνή αρθρογραφία επικρατεί ένα ευρύ σύνολο ορισμών που προσπαθεί να ερμηνεύσει την έννοια της πτώχευσης. Σύμφωνα με τους Γαγάνη, Δούμπο και Ζοπουνίδη (2006), μετά από μια εκτεταμένη έρευνα στη διεθνή βιβλιογραφία διαπιστώθηκε πως οι ερευνητές στις μελέτες τους για την πρόβλεψη της πτώχευσης έχουν χρησιμοποιήσει διάφορες έννοιες προκειμένου να προσεγγίσουν το πρόβλημα της πτώχευσης. Μερικές από αυτές είναι η αποτυχία (failure), η χρηματοοικονομική δυσχέρεια (financial distress), η αφερεγγυότητα (insolvency) και η αθέτηση υποχρεώσεων προς τους πιστωτές (default).

Παρόλο που αυτές οι έννοιες έχουν χρησιμοποιηθεί σε πολλές μελέτες, οι περισσότεροι ερευνητές όπως ο Altman (1968), οι Altman, Haldeman και Narayanan (1977), ο Ohlson (1980), οι Gloubos και Grammatikos (1984) κ.α., όρισαν την αποτυχία σύμφωνα με την νομική της έννοια, δηλαδή «την κήρυξη της επιχείρησης σε πτώχευση που επέρχεται με απόφαση των δικαστικών αρχών, σύμφωνα πάντα με την ισχύουσα νομοθεσία κάθε χώρας».

Ωστόσο, ένας αυστηρά νομικός ορισμός της πτώχευσης μπορεί να μην ταιριάζει απόλυτα από χρηματοοικονομικής άποψης. Γι' αυτό τον λόγο υπάρχει ένας μεγάλος αριθμός μελετών, στις οποίες η έννοια της πτώχευσης ορίζεται λαμβάνοντας υπόψη τόσο την οικονομική όσο και την νομική έννοια της χρηματοοικονομικής αποτυχίας.

Κάποιοι από τους μελετητές που χρησιμοποίησαν έναν πιο ευρύ ορισμό της πτώχευσης ήταν ο Beaver (1966), ο Deakin (1972), ο Edmister (1972) και αρκετοί άλλοι. Για παράδειγμα ο Beaver (1966), όρισε την αποτυχία ως «μια κατάσταση που περιγράφεται με ένα από τα παρακάτω γεγονότα: οργανισμό που υπάγεται σε κατάσταση νομικής πτώχευσης, μη καταβολή μερίσματος προνομιούχων μετοχών, αδυναμία εξόφλησης ομολογιακού δανείου και το τραπεζικό άνοιγμα». Αξίζει να σημειωθεί ότι λόγω της μη ύπαρξης ενός συγκεκριμένου ορισμού της πτώχευσης, έχουν δημιουργηθεί δυσκολίες στη σύγκριση των διαφόρων μοντέλων πρόβλεψης της πτώχευσης.

Επιπλέον, όσον αφορά το σκοπό της πτώχευσης, σύμφωνα με το Άρθρο 1 του νόμου 3588/2007 του νέου Πτωχευτικού Κώδικα, σκοπός της πτώχευσης είναι «η συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών του οφειλέτη με τη ρευστοποίηση της περιουσίας του ή με άλλο τρόπο που προβλέπεται από σχέδιο αναδιοργάνωσης και ιδίως με τη διατήρηση της επιχείρησής του».

1.2 Η έννοια της αποτυχίας των επιχειρήσεων στην νομική επιστήμη

Η κατάσταση, στην οποία ο οφειλέτης αδυνατεί να καλύψει τις υποχρεώσεις του προς τους πιστωτές του, ονομάζεται αφερεγγυότητα. Στην περίπτωση μη ομαλής τακτοποίησης μιας οφειλής εφόσον δεν τακτοποιηθεί σε ορισμένο χρονικό διάστημα η οφειλή καθίσταται ληξιπρόθεσμη και άμεσα απαιτητή. Οι πιστωτές ατομικά προσπαθούν να εξασφαλίσουν την απαίτησή τους με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων. Στη συνέχεια επιδιώκεται η επιδίκαση της απαίτησης με ένδικα βοηθήματα, ήτοι μέσω αγωγών και διαταγών πληρωμής. Τέλος, ακολουθεί το στάδιο ικανοποίησης απαιτήσεων των δανειστών με τη διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης ήτοι, μέσω της κατάσχεσης και του πλειστηριασμού. Η παραπάνω διαδικασία ονομάζεται «ατομικά διωκτικά μέτρα».

Εάν η εξέλιξη των εργασιών της επιχείρησης βαίνει ομαλά οι πιστωτές τυγχάνουν επαρκούς προστασίας από τις κοινές διατάξεις της δικονομίας. Όταν όμως οι προϋποθέσεις ομαλής εξέλιξης της πορείας επιχείρησης δεν συντρέχουν, η συνέχιση της διοίκησης της περιουσίας του από τον οφειλέτη θα ήταν πηγή ζημιών και κινδύνων για τους πιστωτές. Στην περίπτωση αυτή οι πιστωτές έχουν στη διάθεσή τους και συλλογικές διαδικασίες αφερεγγυότητας.

Οι συλλογικές διαδικασίες αφερεγγυότητας είναι δύο:

- διαδικασίες εξυγίανσης
- πτώχευση

Οι δύο διαδικασίες συνυπάρχουν ως χωριστές διαδικασίες, χωρίς η μια να αποκλείει την άλλη ή την εναλλαγή μεταξύ τους.

1.3 Ελληνική Νομοθεσία – Νέος Πτωχευτικός Κώδικας

Ο θεσμός της πτώχευσης έχει επεκταθεί και εξελιχθεί σε όλες τις πολιτισμένες χώρες και ρυθμίζεται από όλες τις σύγχρονες νομοθεσίες. Η πτώχευση κηρύσσεται με δικαστική απόφαση και η διαδικασία της καθώς και οι επιπτώσεις της, διέπονται από τον Πτωχευτικό Κώδικα. Ο Πτωχευτικός Κώδικας είναι ένα από τα πιο σημαντικά νομοθετικά έργα, καθώς μέσα από την προσπάθεια πολλών ετών, κατάφερε να αναμορφώσει και να εκσυγχρονίσει το πτωχευτικό δίκαιο της χώρας μας.

Στην Ελλάδα, μέχρι και το 1878 η πτώχευση ρυθμιζόταν από τις διατάξεις του τρίτου βιβλίου του Γαλλικού Εμπορικού Νόμου (Code de Commerce), το οποίο στη συνέχεια αντικαταστάθηκε από τον νόμο ΨΛΣΤ'/1878 «περί πτωχεύσεως και χρεοκοπίας». Ωστόσο, σημαντική επίδραση σε όλο το πτωχευτικό δίκαιο προκάλεσαν οι τροποποιήσεις που έγιναν από τον νόμο 635/1937 «περί διατάξεων τινών του πτωχευτικού δικαίου». Επιπλέον, ο νόμος 1386/1983 που αναφερόταν στην εξυγίανση των προβληματικών επιχειρήσεων δεν προκάλεσε μεταβολές στο πτωχευτικό δίκαιο, καθώς προέβλεπε μια συγκεκριμένη διαδικασία ανασυγκρότησης των επιχειρήσεων, όμως εξαιτίας των ατελειών που παρουσίαζε καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε από τον νόμο 1892/1990. Στη συνέχεια, μετά από μια σειρά τροποποιήσεων που δέχτηκε από διάφορους νόμους που αφορούσαν τις προβληματικές επιχειρήσεις, εισήχθησαν νέες σημαντικές μέθοδοι που αφορούσαν την εξυγίανση μιας επιχείρησης. Ωστόσο, επειδή διεθνώς τα αποτελέσματα της εξυγίανσης ήταν ανεπαρκή και το μεγαλύτερο μέρος των αφερέγγυων επιχειρήσεων πτώχευαν, οι σύγχρονες νομοθεσίες έθεσαν ως βάση ένα ενιαίο σύστημα πτώχευσης και αναδιοργάνωσης που αποσκοπούσε στην ικανοποίηση των πιστωτών είτε μέσα από τη ρευστοποίηση της περιουσίας του οφειλέτη, είτε μέσα από τη συνέχιση της λειτουργίας της επιχείρησής του.

Με τον νόμο 3588/2007 και μετά από μια σειρά διαδικασιών που ξεκίνησαν από το 2001, εισήχθη ο νέος Πτωχευτικός Κώδικας ο οποίος ισχύει για πτωχεύσεις από την 16η Σεπτεμβρίου και έπειτα. Πρόκειται για έναν Κώδικα απλοποιημένο, απαλλαγμένο από την περίπλοκη ορολογία του Εμπορικού Νόμου και προσαρμοσμένο στη σύγχρονη κοινωνία. Έτσι, με τα άρθρα 44-46γ και με διάφορες τροποποιήσεις τους, κατήργησε τους προαναφερθέντες νόμους. Ωστόσο, μέσα από

την χρήση ενός ενιαίου συστήματος επιδιώκεται η αρμονική συνύπαρξη των νέων αυτών ρυθμίσεων με τις αποτελεσματικές ρυθμίσεις του Εμπορικού Νόμου.

Οι δύο βασικές ρυθμίσεις που πραγματοποιήθηκαν με τον νέο Πτωχευτικό Κώδικα, είναι αρχικά η εισαγωγή ενός ενιαίου συστήματος εκκαθάρισης και αναδιοργάνωσης της επιχείρησης, που σημαίνει ότι οι δύο αυτές διαδικασίες συνυπάρχουν αλλά ως χωριστές διαδικασίες. Η δεύτερη ρύθμιση, αφορά την αυτορρύθμιση της πτώχευσης, σύμφωνα με το διαδικαστικό και το ουσιαστικό της περιεχόμενο, η οποία είχε ως αποτέλεσμα την ενίσχυση της αυτοδυναμίας των πιστωτών, καθώς και των υπόλοιπων μελών που εμπλέκονται στη διαδικασία της πτώχευσης (Κοτσίρης, 2008).

1.4 Προϋποθέσεις Κήρυξης Πτώχευσης

Ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο για να μπορέσει να κηρυχθεί σε κατάσταση πτώχευσης, είναι απαραίτητο να ικανοποιούνται δύο κατηγορίες προϋποθέσεων, οι ουσιαστικές και οι τυπικές. Οι ουσιαστικές προϋποθέσεις διακρίνονται σε υποκειμενικές και αντικειμενικές.

Οι υποκειμενικές προϋποθέσεις, αναφέρονται στο πότε ένας οφειλέτης έχει πτωχευτική ικανότητα, έτσι σύμφωνα με το άρθρο 2 του νόμου 3588/2007, ένας οφειλέτης είτε είναι φυσικό είτε νομικό πρόσωπο για να έχει πτωχευτική ικανότητα θα πρέπει να έχει εμπορική ιδιότητα, ενώ οι ενώσεις προσώπων με νομική προσωπικότητα θα πρέπει να επιδιώκουν οικονομικό σκοπό. Σε περίπτωση παύσης της εμπορίας ή της οικονομικής δραστηριότητας και σε περίπτωση θανάτου, η πτώχευση συνεχίζεται κανονικά, με την προϋπόθεση ότι ο οφειλέτης είχε παύσει τις πληρωμές του. Αντίθετα, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και οι δημόσιοι οργανισμοί δεν κηρύσσονται σε κατάσταση πτώχευσης.

Οι αντικειμενικές προϋποθέσεις, αναφέρονται στους λόγους που οδηγούν έναν οφειλέτη στην πτώχευση, έτσι σύμφωνα με το άρθρο 3 του νόμου 3588/2007, η πρώτη αντικειμενική προϋπόθεση είναι η παύση πληρωμών, ενώ η δεύτερη είναι η επαπειλούμενη αδυναμία. Η παύση πληρωμών πραγματοποιείται όταν ο οφειλέτης αδυνατεί να εκπληρώσει τις ληξιπρόθεσμες χρηματικές υποχρεώσεις του κατά τρόπο γενικό και μόνιμο, ενώ η επαπειλούμενη αδυναμία ισχύει στην περίπτωση που ο

οφειλέτης ζητήσει ο ίδιος να κηρυχθεί σε πτώχευση χωρίς να έχει περιέλθει σε παύση πληρωμών.

Τέλος, σύμφωνα με το άρθρο 4 του νόμου 3588/2007, όσον αφορά την τυπική προϋπόθεση, για να μπορέσει κάποιος να κηρυχθεί σε κατάσταση πτώχευσης θα πρέπει να εκδοθεί η αντίστοιχη δικαστική απόφαση από το Πτωχευτικό Δικαστήριο.

1.5 Τρόποι Κήρυξης της Πτώχευσης

Σύμφωνα με το Άρθρο 5 του νόμου 3588/2007 και τον Κοτσίρη (2008), η πτώχευση κηρύσσεται με δικαστική απόφαση, μπορεί όμως να προκληθεί με τους εξής τρεις τρόπους:

A) Με αίτηση του πιστωτή

Κάθε πιστωτής και συγκεκριμένα κάθε πτωχευτικός πιστωτής, έχει το δικαίωμα να κάνει αίτηση για κήρυξη πτώχευσης του οφειλέτη σε περίπτωση που έχει πραγματοποιηθεί παύση των πληρωμών του. Απαραίτητη προϋπόθεση για την πραγματοποίηση αυτής της ενέργειας, είναι η ύπαρξη έννομου συμφέροντος από την πλευρά του πιστωτή, καθώς και μη καταχρηστικής υποβολής της αίτησης για άλλους σκοπούς πέρα της πτώχευσης. Σε περίπτωση που αποδειχτεί ότι ασκήθηκε καταχρηστικά, τότε σύμφωνα με το Άρθρο 6 του νόμου 3588/2007, το δικαστήριο απορρίπτει την αίτηση πτώχευσης.

B) Με αίτηση του οφειλέτη

Πέρα από τους πιστωτές, αίτηση πτώχευσης μπορεί να ζητήσει από το δικαστήριο και ο ίδιος ο οφειλέτης, στην περίπτωση μόνο της επαπειλούμενης αδυναμίας εκπλήρωσης. Σε αντίθεση με τους πιστωτές όπου δεν υπάρχει συγκεκριμένη προθεσμία για την υποβολή της αίτησης, ο οφειλέτης σε περίπτωση παύσης πληρωμών, είναι υποχρεωμένος να υποβάλλει την αίτηση για την κήρυξη της πτώχευσης προς το πτωχευτικό δικαστήριο μέσα σε τριάντα μέρες αφότου συντρέξουν οι αντικειμενικές προϋποθέσεις υπαγωγής στον Πτωχευτικό Κώδικα.

Γ) Με αίτηση του εισαγγελέα πρωτοδικών

Η πτώχευση μπορεί επιπλέον να κηρυχθεί και με αίτηση του εισαγγελέα πρωτοδικών, εφόσον αυτό γίνεται για λόγους δημόσιου συμφέροντος. Το δικαίωμα

αυτό υποβολής αίτησης που απέκτησε ο εισαγγελιάς, αντικατέστησε την αυτεπάγγελτη κήρυξη της πτώχευσης που προβλεπόταν από το άρθρο 528 ΕΝ.

Σε κάθε περίπτωση αίτησης για την κήρυξη πτώχευσης, είναι απαραίτητο να αναγράφεται το όνομα, το επώνυμο, το πατρώνυμο, η επωνυμία, ο αριθμός του Εμπορικού Μητρώου καθώς και η διεύθυνση, όπου ο οφειλέτης έχει την κατοικία του ή την έδρα του. Σε περίπτωση που τα στοιχεία αυτά δεν έχουν αναγραφεί, τότε η αίτηση απορρίπτεται ως απαράδεκτη.

1.6 Λόγοι Απόρριψης της Αίτησης Πτώχευσης

Σύμφωνα με το άρθρο 6 του Πτωχευτικού Κώδικα, υπάρχουν τρεις περιπτώσεις που μπορεί να οδηγήσουν σε απόρριψη της αίτησης για την κήρυξη της πτώχευσης από το αρμόδιο δικαστήριο. Οι περιπτώσεις αυτές είναι η μη συνδρομή των ουσιαστικών προϋποθέσεων, η ανεπάρκεια περιουσίας και η καταχρηστική άσκηση του δικαιώματος, οι οποίες και αναλύονται παρακάτω:

A) Μη συνδρομή των ουσιαστικών προϋποθέσεων

Σε περίπτωση που δεν συντρέχουν οι υποκειμενικές ή οι αντικειμενικές προϋποθέσεις για την κήρυξη της πτώχευσης, οι οποίες αναλύθηκαν παραπάνω, το δικαστήριο μπορεί να οδηγηθεί σε απόρριψη της αίτησης για πτώχευση.

B) Ανεπάρκεια περιουσίας

Σύμφωνα με τη δεύτερη περίπτωση, η αίτηση πτώχευσης απορρίπτεται όταν συντρέχουν οι υποκειμενικές και αντικειμενικές προϋποθέσεις, αλλά η άμεσα ρευστοποιήσιμη περιουσία του οφειλέτη δεν είναι αρκετή για να καλύψει τα διάφορα έξοδα που προκύπτουν καθ' όλη τη διάρκεια της πτωχευτικής διαδικασίας. Επιπλέον, σε αυτή την περίπτωση το όνομα ή η επωνυμία του οφειλέτη καταχωρείται στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο και στα Μητρώα Πτωχέσεων και η καταχώρηση αυτή διαγράφεται μετά από τρία χρόνια.

Γ) Καταχρηστική άσκηση του δικαιώματος

Το πτωχευτικό δικαστήριο έχει δικαίωμα να απορρίψει την αίτηση πτώχευσης, εάν αποδειχθεί ότι ασκείται καταχρηστικά. Από τη μεριά του πιστωτή, κατάχρηση μπορεί να γίνει όταν χρησιμοποιεί την αίτηση για να ικανοποιήσει το ατομικό του συμφέρον π.χ. απόσπαση χρημάτων για ικανοποίηση των απαιτήσεών του, ή όταν

την χρησιμοποιεί για σκοπούς άσχετους με την πτώχευση. Από την άλλη μεριά, ο οφειλέτης μπορεί να χρησιμοποιήσει την αίτηση για κήρυξη πτώχευσης με δόλιο τρόπο σε περίπτωση που αδυνατεί να πληρώσει τα χρέη του. Και στις δύο αυτές περιπτώσεις, το πτωχευτικό δικαστήριο έχει το δικαίωμα να απορρίψει την αίτηση πτώχευσης, καθώς και να επιδικάσει αποζημίωση κατ' εκείνου που υπέβαλε την αίτηση.

1.7 Τα Όργανα της Πτώχευσης

Σύμφωνα με το Τρίτο Κεφάλαιο του νόμου 3588/2007 του Πτωχευτικού Κώδικα, ως όργανα της πτώχευσης ορίζονται τα ακόλουθα:

1. Το Πτωχευτικό Δικαστήριο

Το πτωχευτικό δικαστήριο είναι το πολυμελές πρωτοδικείο από το οποίο κηρύχθηκε η πτώχευση. Εκτός από την κήρυξη της πτώχευσης, το πτωχευτικό δικαστήριο έχει και άλλες αρμοδιότητες. Μια από αυτές είναι η άσκηση ανώτατης εποπτείας στη διεύθυνση των διαφόρων εργασιών της πτώχευσης, όπως παραδείγματος χάριν ο προσδιορισμός άλλων οργάνων της πτώχευσης, η συμμετοχή στα διάφορα στάδια της πτώχευσης, κ.α. Επίσης, είναι αρμόδιο για την εκδίκαση πτωχευτικών υποθέσεων, καθώς και την επίλυση διαφορών που προκύπτουν από την πτώχευση.

2. Ο Εισηγητής

Ως εισηγητής στην πτώχευση ορίζεται ο πρωτοδίκης που υπηρετεί στο πρωτοδικείο. Ο ορισμός του καθώς και η αντικατάστασή του αλλάζει ανάλογα με το μέγεθος του πρωτοδικείου, τον αριθμό των πτωχέσεων και την πολυπλοκότητα των διαφόρων προβλημάτων. Η βασικότερη αρμοδιότητα του εισηγητή είναι η συνεχής επιτήρηση και επιτάχυνση των εργασιών της πτώχευσης. Επιπλέον, μετά την κήρυξη της πτώχευσης οφείλει να ειδοποιήσει τον σύνδικο για τον διορισμό του, ελέγχει συνεχώς το έργο του και αν διαπιστώσει ότι συντρέχει κάποιος λόγος, έχει το δικαίωμα να ζητήσει την αντικατάστασή του. Ακόμα, ο εισηγητής είναι πρόεδρος της συνέλευσης των πιστωτών και οφείλει με τα διάφορα μέτρα που λαμβάνει να διασφαλίσει την πτωχευτική περιουσία. Τέλος, άλλα καθήκοντα που μπορεί να αποκτήσει αυτό το πρόσωπο είναι τα ανακριτικά καθήκοντα, καθώς και η επιβολή κυρώσεων κατά του οφειλέτη.

3. Ο Σύνδικος

Ως σύνδικος ορίζεται ένας δικηγόρος ο οποίος θα πρέπει να έχει τουλάχιστον πενταετή εμπειρία, να κατοικεί στην έδρα του πτωχευτικού δικαστηρίου και επιπλέον να μην έχει καμία σχέση και κανένα είδους συγγένειας με τον οφειλέτη. Επιπλέον, για τον διορισμό του ειδοποιείται από τον γραμματέα των πτωχεύσεων και έχει δικαιώματα μέσα στις επόμενες δύο μέρες να αποποιηθεί το διορισμό του, εκθέτοντας τους αντίστοιχους λόγους. Αποτελεί το κεντρικό πρόσωπο της διαδικασίας της πτώχευσης, καθώς αναλαμβάνει τη διοίκηση της πτωχευτικής περιουσίας και όλες οι δικαστικές ενέργειες πραγματοποιούνται στο όνομά του.

4. Η συνέλευση των Πιστωτών

Η συνέλευση των πιστωτών αποτελεί το πιο σημαντικό αυτοτελές όργανο της πτωχευτικής διαδικασίας, καθώς αποτελείται από το σύνολο των πιστωτών της πτώχευσης. Στη συνέλευση αυτή παρίστανται επίσης εκτός από τα μέλη της και ο εισηγητής, που όπως αναφέρθηκε παραπάνω είναι ο πρόεδρος της συνέλευσης, ο γραμματέας των πτωχεύσεων, ο σύνδικος και ο οφειλέτης.

Επιπλέον, οι αποφάσεις της συνέλευσης λαμβάνονται κατά πλειοψηφία των πιστωτών που είναι παρόντες. Όσον αφορά τις αρμοδιότητες της συνέλευσης, η σημαντικότερη είναι η εκλογή της επιτροπής πιστωτών καθώς και η σύνταξη του πίνακα εικαζόμενων πιστωτών. Ακόμα, η συνέλευση καλείται να αποφασίσει με βάση την έκθεση που υποβάλλει ο σύνδικος για τις προοπτικές της επιχείρησης, τη συνέχιση ή μη της επιχειρηματικής καθώς και της εμπορικής δραστηριότητάς της. Τέλος, άλλοι λόγοι που οδηγούν στη σύγκλιση της συνέλευσης είναι η αντικατάσταση των μελών της επιτροπής πιστωτών και η αποδοχή ενός σχεδίου αναδιοργάνωσης.

5. Η επιτροπή πιστωτών

Η επιτροπή πιστωτών είναι ένα αυτόνομο, ανεξάρτητο και προαιρετικό όργανο της πτώχευσης. Εκλέγεται από τη συνέλευση των πιστωτών και αποτελείται από τρία τακτικά και τρία αναπληρωματικά μέλη. Ένα από τα καθήκοντα της επιτροπής αυτής, είναι η παρακολούθηση των διαφόρων εργασιών της πτώχευσης και η ενημέρωσή της για θέματα όπως, η συνέχιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας της επιχείρησης του οφειλέτη, εισπράξεις, έξοδα κλπ. Επιπλέον, η επιτροπή πιστωτών συνδράμει τον σύνδικο κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, κυρίως

σε θέματα για τα οποία ο σύνδικος δεν έχει γνώση και εμπειρία, χωρίς αυτό βέβαια να την καθιστά βοηθητικό όργανο του συνδίκου.

1.8 Η Διαδικασία της Πτώχευσης

Η διαδικασία της πτώχευσης ξεκινάει με την αίτηση κήρυξης της πτώχευσης που καταθέτει είτε ο πιστωτής, είτε ο ίδιος ο οφειλέτης, είτε ο εισαγγελέας πρωτοδικών.

Απαραίτητη προϋπόθεση για να ξεκινήσει η διαδικασία της πτώχευσης, είναι αρχικά η οργάνωσή της, δηλαδή ο καθορισμός των κατάλληλων οργάνων της πτώχευσης, καθώς και ο έλεγχος ύπαρξης ενεργητικού, ώστε να είναι δυνατή η κάλυψη των εξόδων της πτωχευτικής διαδικασίας. Αν αποδειχθεί εξαρχής ότι τα χρήματα που προέρχονται από την πτωχευτική περιουσία είναι ανεπαρκή, τότε η αίτηση απορρίπτεται. Ωστόσο, αν η ανεπάρκεια αυτή εμφανιστεί κατά τη διάρκεια της πτωχευτικής διαδικασίας, τότε με απόφαση του δικαστηρίου μπορεί να κηρυχθεί παύση των εργασιών της πτώχευσης.

Εφόσον ικανοποιούνται αυτές οι δύο προϋποθέσεις, στη συνέχεια ξεκινάει η προπαρασκευαστική διαδικασία, η οποία περιλαμβάνει πράξεις που αφορούν τόσο το ενεργητικό όσο και το παθητικό της πτώχευσης. Συγκεκριμένα, όσον αφορά το ενεργητικό, μόλις κηρυχθεί η πτώχευση αυτό σφραγίζεται από τον ειρηνοδίκη και αποσφραγίζεται μόλις διοριστεί ο σύνδικος, ο οποίος αναλαμβάνει και τη διοίκησή του. Επιπλέον, ο οφειλέτης είναι υποχρεωμένος να δώσει στον σύνδικο έναν κατάλογο με τους πιστωτές και το σύνολο των υποχρεώσεών του, ώστε να τους ενημερώσει και στη συνέχεια ενώπιον του εισηγητή να αναγγείλουν τις απαιτήσεις τους και να επαληθευτούν τα λεγόμενα του οφειλέτη.

Αφού τελειώσει η επαλήθευση, ακολουθεί η τελειωτική διαδικασία η οποία έχει ως στόχο την ικανοποίηση των πιστωτών και την ολοκλήρωση της πτώχευσης. Η πραγματοποίηση αυτών των δύο μπορεί να γίνει με δύο τρόπους, είτε με το σχέδιο αναδιοργάνωσης, είτε με την εκκαθάριση της πτωχευτικής διαδικασίας. Σύμφωνα με τον πρώτο τρόπο, ο οφειλέτης μαζί με τον σύνδικο υποβάλλουν το σχέδιο αναδιοργάνωσης στο πτωχευτικό δικαστήριο, ώστε να γίνει αποδεκτό από τους πιστωτές. Σε περίπτωση όμως που οι πιστωτές δεν δεχτούν το σχέδιο αναδιοργάνωσης, ή παρά τη δικαστική του επικύρωση αυτό ακυρωθεί, τότε η ικανοποίηση των πιστωτών και η ολοκλήρωση της πτώχευσης γίνεται με τον δεύτερο τρόπο που είναι γνωστός ως «ένωση πιστωτών». Σύμφωνα με αυτόν τον

τρόπο, η ικανοποίηση των πιστωτών πραγματοποιείται μέσα από τη ρευστοποίηση μέρους ή του συνόλου της πτωχευτικής περιουσίας. Μετά τη διανομή του «πτωχευτικού μερίσματος» όπως ονομάζεται, ο σύνδικος λογοδοτεί στη συνέλευση των πιστωτών και η πτώχευση ολοκληρώνεται.

Όσον αφορά την αποκατάσταση του οφειλέτη, αν αυτός είναι φυσικό πρόσωπο τότε η αποκατάσταση αυτή είναι δυνατή εάν ισχύει μία από τις δύο προϋποθέσεις:

α) ο οφειλέτης εξόφλησε τους πιστωτές κατά το κεφάλαιο και τους τόκους και

β) έχουν περάσει δέκα χρόνια από την κήρυξη της πτώχευσης. Ενώ, στην περίπτωση νομικού προσώπου η αποκατάσταση του οφειλέτη γίνεται μόνο όταν ισχύει η πρώτη προϋπόθεση (Κοτσίρης, 2008).

2 ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΠΤΩΧΕΥΣΕΩΣ

Από τη στιγμή που μία εταιρία μπαίνει στη διαδικασία της πτώχευσης αρχίζουν για αυτήν και για τους πιστωτές της οι συνέπειες που επιφέρει η όλη διαδικασία. Οι συνέπειες αυτές διαφέρουν, ανάλογα με τις αιτίες και τους τρόπους για τους οποίους μια εταιρία φτάνει στο σημείο της πτώχευσης αλλά και βάσει του είδους της.

Στο κεφάλαιο αυτό, θα γίνει μία προσπάθεια να παρουσιαστούν οι βασικότερες και συχνότερες συνέπειες της πτώχευσης στον οφειλέτη και στους πιστωτές του αλλά και τι ισχύει ανάλογα με τη μορφή που έχει η κάθε εταιρία.

2.1 Συνέπειες της Πτώχευσης

Σύμφωνα με τον Πτωχευτικό Κώδικα, οι συνέπειες της πτώχευσης ως προς τον οφειλέτη, διακρίνονται σε συνέπειες προσωπικής, περιουσιακής και δικονομικής φύσεως.

Όσον αφορά της προσωπικής φύσεως συνέπειες, ο οφειλέτης όταν είναι φυσικό πρόσωπο χάνει το δικαίωμα να διοικεί την περιουσία του, καθώς και το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι. Επιπλέον, για την εύρυθμη λειτουργία της πτωχευτικής διαδικασίας, ο οφειλέτης είναι υποχρεωμένος να εμφανίζεται ενώπιον του συνδίκου ή του εισηγητή κατά τη διάρκεια της πτώχευσης και να συνεργάζεται με τον σύνδικο όταν κρίνεται απαραίτητο. Δηλαδή, είναι υποχρεωμένος να τον ενημερώνει για οποιοδήποτε θέμα και να του παρέχει κάθε χρήσιμη πληροφορία που σχετίζεται με τα τηρούμενα εμπορικά βιβλία που αφορούν την επιχείρησή του.

Επίσης, για λόγους κυρίως προστασίας των τρίτων, το όνομα του οφειλέτη που έχει πτωχεύσει καταχωρείται σε ένα δημόσιο βιβλίο που ονομάζεται Μητρώο Πτωχευσάντων.

Μια σημαντική αλλαγή του νέου Πτωχευτικού Κώδικα είναι η κατάργηση των περιορισμών της προσωπικής ελευθερίας του οφειλέτη, καθώς και των διαφόρων κυρώσεων που προβλεπόταν από το προϊσχύον Δίκαιο. Συγκεκριμένα, το πτωχευτικό δικαστήριο δεν έχει πλέον το δικαίωμα να διατάξει την κράτηση του οφειλέτη και επίσης ο οφειλέτης δεν χάνει την εμπορική του ιδιότητα.

Όσον αφορά της περιουσιακής φύσεως συνέπειες, η σπουδαιότερη συνέπεια που προκύπτει από την κήρυξη της πτώχευσης είναι η πτωχευτική απαλλοτρίωση.

Σύμφωνα με αυτή, ο οφειλέτης χάνει το δικαίωμα διάθεσης και διαχείρισης της πτωχευτικής του περιουσίας, την οποία αναλαμβάνει ο σύνδικος, ενώ εξακολουθεί να είναι κύριος της περιουσίας του. Επιπρόσθετα, όσες δίκες πραγματοποιούνται και αφορούν την πτωχευτική περιουσία, διεξάγονται από τον σύνδικο καθώς μόνο αυτός νομιμοποιείται. Η νομιμοποίηση του οφειλέτη γίνεται μόνο σε επείγουσα περίπτωση και όταν ο σύνδικος είναι αδρανής. Μια ακόμα συνέπεια ως προς τον οφειλέτη, είναι ότι του απαγορεύεται να διαθέτει στοιχεία τόσο ενεργητικού όσο και παθητικού χωρίς την άδεια του εισηγητή.

Η σημαντικότερη συνέπεια δικονομικής φύσεως μετά την κήρυξη της πτώχευσης, είναι η μη νομιμοποίηση του οφειλέτη σε δίκες που αφορούν την πτωχευτική του διαδικασία. Σε αυτές τις περιπτώσεις οι δίκες διεξάγονται στο όνομα του συνδίκου, ο οποίος εκπροσωπεί τον οφειλέτη, χωρίς όμως ο οφειλέτης να χάνει το δικαίωμα παρέμβασης στις δίκες αυτές (Κοτσίρης, 2008).

2.2 Προπτωχευτική Διαδικασία Εξυγίανσης

Με το άρθρο 12 του νόμου 4013/2011 και στη συνέχεια με το άρθρο 234 του νόμου 4072/2012, τροποποιήθηκε πλήρως το Έκτο Κεφάλαιο «Διαδικασία Συνδιαλλαγής» του Πτωχευτικού Κώδικα. Έτσι, η διαδικασία συνδιαλλαγής (το γνωστό άρθρο 99), αντικαταστάθηκε από την προ-πτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης.

Το νέο άρθρο 99 αφορά «κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο έχει το κέντρο των κυρίων συμφερόντων του στην Ελλάδα και βρίσκεται σε παρούσα ή επαπειλούμενη αδυναμία εκπλήρωσης των ληξιπρόθεσμων χρηματικών υποχρεώσεών του κατά τρόπο γενικό». Δηλαδή, με τις νέες τροποποιήσεις που έφερε ο νόμος 4013/2011 καθιερώνεται μια διαδικασία πριν την πτώχευση για όσες επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν σοβαρές οικονομικές δυσκολίες ή βρίσκονται σε παύση πληρωμών και αφορά όλες τις επιχειρήσεις ανεξαρτήτου μεγέθους και ύψους οφειλών. Ο σκοπός της διαδικασίας εξυγίανσης είναι η διατήρηση, αξιοποίηση, αναδιάρθρωση και ανόρθωση της επιχείρησης με προϋπόθεση τη συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών.

Η διαδικασία εξυγίανσης ξεκινάει με την κατάθεση αίτησης ανοίγματος της διαδικασίας προς το πτωχευτικό δικαστήριο. Στην αίτηση αυτή θα πρέπει να περιγράφονται η οικονομική κατάσταση του οφειλέτη παραθέτοντας όσο το δυνατόν πιο πρόσφατα στοιχεία, τα αίτια που οδήγησαν στην αδυναμία του και οι πιθανές

διαπραγματεύσεις που έχουν γίνει με τους πιστωτές. Επιπλέον, θα πρέπει να περιγράφονται διάφορα στοιχεία που αφορούν την επιχείρηση όπως το μέγεθός της, τα περιουσιακά της στοιχεία, η δραστηριότητά της, ο κύκλος εργασιών και η εμπορική της κατάσταση, ο αριθμός των εργαζομένων και των πιστωτών της και τέλος τα οικονομικά της δεδομένα καθώς και συγκεκριμένες προτάσεις αντιμετώπισης αυτής της κατάστασης.

Μαζί με την αίτηση κατατίθενται ακόμα και οι οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης που αναφέρονται στην τελευταία χρήση, βεβαίωση της αρμόδιας Δ.Ο.Υ για τα χρέη του οφειλέτη προς το Δημόσιο, παράβολο για την αμοιβή του εμπειρογνώμονα ή κάποιου άλλου διαμεσολαβητή και έκθεση εμπειρογνώμονα στην οποία εκφράζεται η γνώμη του σχετικά με τον οφειλέτη και την επιχείρησή του. Το διάστημα μέσα στο οποίο θα εξετάζεται η αίτηση αυτή, η ενδιαφερόμενη επιχείρηση θα βρίσκεται υπό αναστολή. Επίσης, προκειμένου να συζητηθεί η αίτηση ορίζεται δικάσιμος μέσα σε δύο μήνες από την υποβολή της.

Το πτωχευτικό Δικαστήριο θα αποφασίσει αν θα ανοίξει ή όχι τη διαδικασία εξυγίανσης εφόσον διαπιστώσει ότι η συμφωνία μπορεί να επιτευχθεί, ότι υπάρχουν προσδοκίες επιτυχίας της προτεινόμενης εξυγίανσης και ότι οι πιστωτές στο σύνολό τους θα ικανοποιηθούν. Επιπλέον, σύμφωνα με τις τροποποιήσεις του άρθρου 234 του ν. 4072/2012 το χρονικό διάστημα μέσα στο οποίο θα πρέπει να επιτευχθεί συμφωνία εξυγίανσης μειώθηκε από τέσσερις σε δύο μήνες. Εφόσον αποφασιστεί το άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης και ο οφειλέτης ζητήσει τη σύγκληση συνέλευσης των πιστωτών, διορίζεται ένας μεσολαβητής έτσι ώστε να διευκολυνθεί η επίτευξη συμφωνίας εξυγίανσης μεταξύ του οφειλέτη και των πιστωτών. Υπάρχει όμως και η περίπτωση να επιτευχθεί συμφωνία μεταξύ του οφειλέτη και των πιστωτών πριν το άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης, εφόσον έχει υπογραφεί από το 60% του συνόλου των απαιτήσεων των πιστωτών συμπεριλαμβανομένου και το 40% των ενυπόθηκων δανειστών.

Όσον αφορά το αντικείμενο της συμφωνίας εξυγίανσης μπορεί να περιλαμβάνει οποιαδήποτε ρύθμιση αφορά το ενεργητικό καθώς και το παθητικό του οφειλέτη π.χ. μείωση των απαιτήσεων έναντι του οφειλέτη, κεφαλαιοποίηση των υποχρεώσεων του οφειλέτη, εκποίηση περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη, ανάθεση διαχείρισης της επιχείρησης του οφειλέτη σε τρίτο πρόσωπο κλπ.

Επιπρόσθετα, η επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης πραγματοποιείται από το πτωχευτικό δικαστήριο εφόσον έχει υπογραφεί από τον οφειλέτη, καθώς και από την πλειοψηφία της συνέλευσης πιστωτών.

Τα πλεονεκτήματα που απορρέουν μετά τη δικαστική επικύρωση της συμφωνίας για τον οφειλέτη, είναι καταρχάς η αναστολή και όχι η εξάλειψη όλων των διωκτικών μέτρων προς το πρόσωπό του, καθώς και την περιουσία του. Επιπλέον, έχει το δικαίωμα να εκδίδει επιταγές και να συνεχίζει την εμπορική του δραστηριότητα.

Τέλος, η απόφαση της εξυγίανσης δεσμεύει όλα τα συμβαλλόμενα μέλη ακόμα και τους πιστωτές που δεν συμμετείχαν στη διαδικασία ή διαφώνησαν με τον τρόπο αποπληρωμής του χρέους τους.

2.3 Εξασφαλιστικά μέτρα

Τα εξασφαλιστικά αποσκοπούν στο να αποτραπεί κάθε επιζήμια για τους πιστωτές μεταβολή της περιουσίας του οφειλέτη ή μείωση της αξίας της μέχρι τη δημοσιοποίηση της απόφασης για κήρυξη της πτώχευσης.

2.3.1 Προληπτικά μέτρα

Μετά την υποβολή της αίτησης για κήρυξη του οφειλέτη σε πτώχευση, ο πρόεδρος του αρμόδιου δικαστηρίου, δικάζοντας κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, μετά από αίτηση οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον, μπορεί να διατάξει όποιο μέτρο κρίνει αναγκαίο για να αποτραπεί κάθε επιζήμια για τους πιστωτές μεταβολή της περιουσίας του οφειλέτη ή μείωση της αξίας της, μέχρι να δημοσιευθεί η απόφαση επί της αίτησης για κήρυξη της πτώχευσης. Ο πρόεδρος μπορεί να απαγορεύσει οποιαδήποτε διάθεση περιουσιακού στοιχείου από τον οφειλέτη ή προς αυτόν, να διατάξει την αναστολή των ατομικών διώξεων των πιστωτών, να ορίσει μεσεγγυούχο. Τα παραπάνω μέτρα παύουν αυτοδικαίως με την έκδοση της απόφασης του δικαστηρίου επί της αίτησης για κήρυξη της πτώχευσης.

2.3.2 Σφράγιση της πτωχευτικής περιουσίας

Ο γραμματέας του πτωχευτικού δικαστηρίου γνωστοποιεί αμέσως στον ειρηνοδίκη τη διάταξη της απόφασης για τη σφράγιση της πτωχευτικής περιουσίας. Η γνωστοποίηση γίνεται με οποιοδήποτε πρόσφορο μέσο, ακόμη και με τηλεομοιοτύπημα ή τηλεγράφημα. Αρμόδιος για τη σφράγιση είναι ο ειρηνοδίκης του τόπου όπου βρίσκονται τα πράγματα, ο οποίος υποχρεούται να εκτελέσει τη

σφράγιση εντός είκοσι τεσσάρων ωρών με την παρουσία του συνδίκου ή και χωρίς αυτή. Σε κάθε περίπτωση ο ειρηνοδίκης, μόλις πληροφορηθεί με οποιονδήποτε τρόπο την κήρυξη της πτώχευσης οφείλει να ενεργήσει τη σφράγιση και χωρίς να έχει ειδοποιηθεί από τον γραμματέα. Ο εισηγητής μπορεί να επιτρέψει να παραλειφθεί η σφράγιση της πτωχευτικής περιουσίας, αν κατά την κρίση του η απογραφή είναι δυνατό να περατωθεί εντός μιας ημέρας.

Ο ειρηνοδίκης θέτει τις σφραγίδες στις θύρες και τα παράθυρα του καταστήματος του οφειλέτη και των λοιπών ακινήτων του, καθώς και επί των κινητών του που βρίσκονται εκτός κλειστού χώρου, ώστε να μην είναι δυνατή η είσοδος στα ακίνητα ή η αφαίρεση κινητών, χωρίς την καταστροφή των σφραγίδων. Δεν μπορεί να σφραγιστεί η κατοικία του οφειλέτη και της οικογένειάς του ή τα κινητά που είναι ακατάσχετα. Επίσης εξαιρούνται από τη σφράγιση και παραδίδονται αμέσως στο σύνδικο τα πράγματα που υπόκεινται σε άμεση φθορά κλπ. και εξαιρέθηκαν από τη σφράγιση, καθώς και τα εμπορικά βιβλία του οφειλέτη και τα βραχυπρόθεσμα αξιόγραφα ή αυτά που πρέπει να γίνουν αποδεκτά από τρίτο ή για τα οποία πρέπει να ληφθούν συντηρητικά μέτρα. Τα εμπορικά βιβλία θεωρούνται από τον ειρηνοδίκη και βεβαιώνεται με συνοπτική έκθεση η κατάστασή τους, τα δε αξιόγραφα περιγράφονται ακριβώς στην έκθεση.

Για τη σφράγιση συντάσσεται από τον ειρηνοδίκη έκθεση, στην οποία αναφέρεται η περιγραφή των χώρων, όπου τέθηκαν οι σφραγίδες, τα σημαντικά έγγραφα και οι διαθήκες που τυχόν ανευρέθηκαν, τα τυχόν εξαιρεθέντα από τη σφράγιση πράγματα και καταχωρείται κάθε ισχυρισμός ή αντίρρηση των προσώπων που παρευρέθηκαν στη σφράγιση και κάθε τι που μπορεί να έχει σημασία για την πτώχευση που υπέπεσε στην αντίληψη του ειρηνοδίκη.

Η σφράγιση μισθωμένου από τον οφειλέτη εμπορικού καταστήματος, αποθήκης ή άλλου χώρου για την άσκηση της επιχείρησης του δεν εμποδίζει την εκτέλεση δικαστικής απόφασης που διατάζει για οποιονδήποτε λόγο την απόδοση του μισθίου στον εκμισθωτή.

2.4 Αντίκλητοι-έξοδα-προθεσμίες

Ο οφειλέτης που κηρύχθηκε σε πτώχευση και η επιτροπή πιστωτών (εφόσον υπάρχει) οφείλουν με δήλωσή τους προς το γραμματέα των πτωχεύσεων να ορίσουν ως αντίκλητό τους πρόσωπο που κατοικεί στην έδρα του πτωχευτικού δικαστηρίου.

Όπου προβλέπονται επιδόσεις, κοινοποιήσεις, γνωστοποιήσεις ή ειδοποιήσεις προς τον οφειλέτη ή την επιτροπή πιστωτών, αυτές γίνονται μόνο προς τον αντίκλητο που έχει νομίμως διορισθεί και πάντοτε εγγράφως. Αν δεν έχει διορισθεί αντίκλητος, η ειδοποίηση των παραπάνω γίνεται με κάθε πρόσφορο μέσο, ακόμη και τηλεφωνικώς από το γραμματέα των πτωχεύσεων, ο οποίος βεβαιώνει τούτο ενυπογράφως πάνω στο φάκελο της πτώχευσης.

Στις πτωχευτικές δίκες τα έξοδα επιβάλλονται πάντοτε σε βάρος της πτωχευτικής περιουσίας, αν ενεργήθηκαν προς το συμφέρον της. Οι κοινοποιήσεις, επιδόσεις και ειδοποιήσεις, αν δεν ορίζεται κάτι διαφορετικό, γίνονται τρεις ημέρες πριν. Στις οριζόμενες προθεσμίες στις ημέρες δεν υπολογίζονται οι ημέρες αργίας, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και τα Σάββατα.

2.5 Οι Συνέπειες της Πτώχευσεως ως προς τον Οφειλέτη

Η πρώτη βασική συνέπεια της κήρυξης πτώχευσης σε σχέση με τον οφειλέτη έμπορο έγκειται στην αυτοδίκαιη στέρηση της διοικητικής εξουσίας του περιουσίας του. Συγκεκριμένα, ο οφειλέτης από την κήρυξη της πτώχευσης στερείται της εξουσίας διενέργειας των πράξεων διαχείρισης και διάθεσης επί της περιουσίας του, η οποία περιέρχεται αποκλειστικά στον σύνδικο της πτώχευσης. Η κατάσταση αυτή ονομάζεται πτωχευτική απαλλοτρίωση και αφορά την πτωχευτική περιουσία, δηλαδή την περιουσία που έχει ο πτωχός κατά την ημέρα κήρυξης της πτώχευσης.

Επιπλέον, ο οφειλέτης υποχρεούται να ενημερώνει τον σύνδικο και να συνεργάζεται πλήρως μαζί του για κάθε θέμα, το οποίο σχετίζεται με την πτώχευση, όπως το να θέτει στη διάθεση του συνδίκου τα τηρούμενα εμπορικά βιβλία και τα στοιχεία της επιχείρησής του. Η υποχρέωση ενημέρωσης και συνεργασίας βαρύνει επίσης και τους, μέχρι και μια διετία πριν την κήρυξη της πτώχευσης, πληρεξούσιους του οφειλέτη, εκτός των δικηγόρων του, οι οποίοι συνεργάζονται μόνο αν υπάρχει η συναίνεση του ίδιου του οφειλέτη.

Τέλος, σαν συνέπεια της πτώχευσης μπορούμε να υπολογίσουμε και την εγγραφή του πτωχού στο Μητρώο Πτωχευσάντων.

2.5.1 Πτωχευτική περιουσία

Η πτωχευτική περιουσία περιλαμβάνει το σύνολο της περιουσίας που ανήκει στον οφειλέτη όπου και αν βρίσκεται εκτός από τα εξαιρούμενα με βάση τον νόμο

πράγματα. Στην περίπτωση που μεταξύ των συζύγων ισχύει το σύστημα της κοινοκτημοσύνης, τότε η κοινή περιουσία λαμβάνεται ως χωριστή, και ως πτωχευτική ορίζεται μόνο αυτή που ανήκει στον οφειλέτη.

Στα ακατάσχετα πράγματα ανήκουν:

- τα πράγματα της προσωπικής χρήσης του οφειλέτη και της οικογένειάς του, και ιδίως ρούχα, κλινοσκεπάσματα, έπιπλα, εφόσον αυτά είναι απαραίτητα για τις στοιχειώδεις ανάγκες της διαβίωσής τους.
- τρόφιμα και καύσιμη ύλη απαραίτητα στον οφειλέτη και την οικογένειά του για τρεις μήνες.
- τα παράσημα και τα αναμνηστικά αντικείμενα, τα χειρόγραφα, οι επιστολές, τα οικογενειακά έγγραφα και τα επαγγελματικά βιβλία.
- βιβλία, μουσικά όργανα, εργαλεία τέχνης που προορίζονται για την επιστημονική ή καλλιτεχνική και γενικότερα την πνευματική μόρφωση και ανάπτυξη του οφειλέτη ή της οικογένειάς του. Επιπλέον, εξαιρούνται της κατάσχεσης εργαλεία, μηχανήματα, βιβλία ή άλλα πράγματα που είναι απαραίτητα για την εργασία του οφειλέτη, την οποία ασκεί προσωπικά ίδιος, διαφορεώς εάν πρόκειται για εργασία επιστημονική, καλλιτεχνική ή χειρωνακτική.
- Οι καρποί πριν την ωρίμανσή τους

Τα ακατάσχετα μαζί με οποιοδήποτε άλλο περιουσιακό στοιχείο που μπορεί να αποκτηθεί πέρα του χρονικού σημείου της πτώχευσης, δημιουργούν ένα νέο περιουσιακό σύνολο, την μεταπτωχευτική περιουσία. Η περιουσία αυτή, όσο η εταιρία βρίσκεται στη διαδικασία της πτώχευσης, αποτελεί χωριστή περιουσιακή ομάδα με αποτέλεσμα οι δανειστές να μην μπορούν να ικανοποιηθούν από αυτή. Η ένωση της πτωχευτικής και της μεταπτωχευτικής περιουσίας επέρχεται όταν ολοκληρωθεί η διαδικασία της πτώχευσης.

2.6 Οι Συνέπειες της Πτώχευσης ως προς τους Πιστωτές

Όταν κηρυχθεί η πτώχευση, οι πιστωτές της εταιρίας διαχωρίζονται σε δύο βασικές κατηγορίες, σε εγγειόγραφους πιστωτές και σε εμπράγματους ασφαλισμένους πιστωτές.

Στους πρώτους ανήκουν αυτοί που κατά τον χρόνο κήρυξης της πτώχευσης, έχουν χρηματικές απαιτήσεις κατά του οφειλέτη αλλά δεν έχουν ενέχυρο ή υποθήκη στην περιουσία του. Γι αυτούς, η διαδικασία της πτώχευσης επιφέρει την στέρηση του δικαιώματος τους να διώξουν ατομικά τον οφειλέτη και μπορούν να ικανοποιήσουν τις απαιτήσεις τους μόνο μέσα από τις εργασίες της πτώχευσης.

Οι εμπράγματοι ασφαλισμένοι πιστωτές είναι εκείνοι που έχουν ενέχυρο ή υποθήκη στην περιουσία του πτωχέσαντα. Οι πιστωτές αυτοί μετά την κήρυξη της πτώχευσης μπορούν να στραφούν προς τον σύνδικο, ζητώντας του να ικανοποιηθούν μέσω του εκπλειστηριάσματος του πράγματος, κινητού ή ακίνητου, με το οποίο είναι εξασφαλισμένοι.

2.7 Οι Συνέπειες της Πτώχευσης στις Προσωπικές Εταιρείες

2.7.1 Ομόρρυθμη εταιρεία

Για να ιδρυθεί μια ομόρρυθμη εταιρεία συμμετέχουν δύο ή περισσότεροι εταίροι εισφέροντας όσο κεφάλαιο τους χρειάζεται χωρίς να δεσμεύονται για συγκεκριμένο ποσό από τον νόμο. Οι εταίροι της ευθύνονται με ολόκληρή την περιουσία τους για όλες της υποχρεώσεις της εταιρείας με αλληλέγγυα ευθύνη τους.

Στην περίπτωση που μια ομόρρυθμη εταιρεία προβεί σε πτώχευση τότε συμπτωχέουν και όλα της τα μέλη και η ευθύνη τους εκτείνεται σε όλη την προσωπική τους περιουσία ανεξάρτητα από το ποσό της κεφαλαιακής συνεισφοράς τους ή της ενεργούς συμμετοχής τους στις δραστηριότητες της εταιρείας. Αυτό στηρίζεται στο ιδιαίτερο καθεστώς του ομόρρυθμου εταίρου, δηλαδή στην απεριόριστη και εις ολόκληρον ευθύνη του με την ατομική του περιουσία για τα χρέη της εταιρείας.

2.7.2 Ετερόρρυθμη εταιρεία

Ετερόρρυθμη εταιρεία είναι η εταιρεία που ιδρύεται από δύο ή περισσότερα πρόσωπα και στην οποία ένας ή περισσότεροι εταίροι ευθύνονται απεριόριστα και αλληλέγγυα

για τις εταιρικές υποχρεώσεις όπως ακριβώς και οι εταίροι της ομόρρυθμης εταιρίας και αποκαλούνται ομόρρυθμοι εταίροι, ενώ ένας ή περισσότεροι εταίροι ευθύνονται περιορισμένα, δηλαδή μόνο μέχρι του ποσού της εισφοράς τους, και αποκαλούνται ετερόρρυθμοι εταίροι. Όταν μια ΕΕ πτωχεύει τότε οι ετερόρρυθμοι εταίροι δεν πτωχεύουν σε αντίθεση με τους ομόρρυθμους και είναι υπεύθυνοι μέχρι το ποσοστό συμμετοχής τους. Για τους ομόρρυθμους εταίρους ισχύει ότι και στην ομόρρυθμη εταιρεία.

2.8 Οι Συνέπειες της Πτώχευσης στις Μικτές Εταιρείες

2.8.1 Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης

Το κεφάλαιό της ΕΠΕ συγκεντρώνεται από τις εισφορές των εταίρων (εταιρικά μερίδια). Κάθε εταίρος μπορεί να συμμετέχει με περισσότερα μερίδια, τα οποία αποτελούν τη μερίδα συμμετοχής του. Η ευθύνη των εταίρων περιορίζεται στο ποσό συμμετοχής τους μέσω της εταιρικής μερίδας.

Η πτώχευση της ΕΠΕ δεν συμπαράσχει και τα μέλη της λόγω του περιορισμού της ευθύνης τους και επίσης η πτώχευση ενός μέλους της δεν επηρεάζει την λειτουργία της εκτός και αν έχει οριστεί κάτι διαφορετικό από το καταστατικό.

Στην περίπτωση που η πτώχευση της εταιρίας προκλήθηκε από δόλο ή βαριά αμέλεια των μελών του διοικητικού συμβουλίου, τα υπαίτια μέλη είναι υπεύθυνα για αποζημίωση απέναντι στους εταιρικούς πιστωτές. Η ίδια ευθύνη καταλογίζεται και σε εκείνον που μπορεί να άσκησε την επιρροή του σε μέλη του διοικητικού συμβουλίου με αποτέλεσμα να προβούν σε πράξεις ή παραλείψεις που οδήγησαν στην πτώχευση.

2.9 Οι Συνέπειες της Πτώχευσης στις Κεφαλαιουχικές Εταιρείες

2.9.1 Ανώνυμη εταιρεία

Η Ανώνυμη Εταιρεία είναι κεφαλαιουχική εταιρεία, της οποίας το κεφάλαιο της είναι διαιρεμένο σε μετοχές. Η πτώχευση της ΑΕ επιφέρει και τη λύση της αλλά λόγω του είδους του νομικού προσώπου, δεν επιφέρει συμπτώχευση των εταίρων. Όλοι οι μέτοχοι ευθύνονται μέχρι το ποσό της εισφοράς τους και έτσι στην περίπτωση της πτώχευσης ισχύει ότι ακριβώς και στις ΕΠΕ.

2.10 Ποινικές Διατάξεις στην Περίπτωση της Πτώχευσης

Εκτός από τις συνέπειες που αναφέρθηκαν παραπάνω, υπάρχουν και πράξεις, που αν συμβούν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας της πτώχευσης ή ακόμα και την περίοδο των έξι μηνών πριν και μετά από αυτή, επισύρουν ποινή φυλάκισης και χρηματική ποινή.

Πιο συγκεκριμένα, όσον αφορά τον οφειλέτη κάποιες τέτοιες πράξεις είναι οιακόλουθες:

- Η εσκεμμένη απόκρυψη περιουσιακών του στοιχείων, τα οποία ανήκουν στηνπτωχευτική περιουσία, ή ακόμα και αν τα καθιστά αυτά χωρίς αξία, καταστρέφοντας τα εσκεμμένα.
- Η αναγνώριση από μέρος του, δικαιώματα τρίτων που δεν υφίστανται.
- Η καταστροφή ή η εξαφάνιση εμπορικών βιβλίων ή οποιαδήποτε πράξη μεσκοπό να κάνει πιο δύσκολο το έργο της διαπίστωσης της οικονομικής τουκατάστασης.
- Η πληρωμή πιστωτή του ή η παροχή ασφάλειας σε αυτόν έναντι των λοιπώνπιστωτών ενώ βρίσκεται σε κατάσταση παύσης των πληρωμών.

2.11 Συνέπειές προσωπικής φύσεως

Οι συνέπειες που έχουν ομαδοποιηθεί προς την καλύτερη κατανόησή τους και ονομάζονται προσωπικής φύσεως είναι οι εξής:

- Η προσωπική κράτηση του οφειλέτη που διατάσσεται απο το πτωχευτικό δικαστήριο είτε με την απόφαση κήρυξης της πτώχευσης ,είτε με μεταγενέστερη απόφαση. Δεν αποτελεί βέβαια μέσο αναγκαστικής εκτέλεσης αλλά προσωρινό αστυνομικό μέτρο και διατάσσεται σε κάθε περίπτωση επιλήψιμης συμπεριφοράς του πτωχού, ενώ μπορεί να διαταχθεί η φύλαξη κατ'οικον. Με την παρέμβαση του εισηγητή υπάρχει η δυνατότητα έκδοσης προσωρινού «προπεμπτηρίου», δηλαδή την αποφυλάκιση του με ή χωρίς εγγύηση.
- Ο πτωχός είναι υποχρεωμένος να εμφανίζεται ενώπιον του συνδίκου ή του εισηγητή δικαστή κατόπιν κλητεύσεως του όταν το απαιτεί ο νόμος και ιδίως

όταν αφορά την εξέταση και το κλείσιμο των βιβλίων του και ενώπιον της συνελεύσεως των πιστωτών.

- Ακόμα μια συνέπεια είναι η άρση του απορρήτου της εμπορικής αλληλογραφίας του οφειλέτη, οι επιστολές παραδίδονται στον σύνδικο ο οποίος τις αποσφραγίζει, λαμβάνει γνώση του περιεχομένου τους και καλείται ο πτωχεύσας να παραβρεθεί.
- Στερείται ο πτωχός το δικαίωμα του να «ασκείν το εμπορικό του επάγγελμα», αδυνατεί να επωφεληθεί της εμπορικής του ιδιότητας και όχι ότι χάνει την εμπορική του ιδιότητα, επομένως ο οφειλέτης μπορεί εκ νέου να κηρυχθεί σε πτώχευση για εμπορικό χρέος που δημιούργησε σε μεταπτωχευτική περίοδο.

Ακόμα στερούνται του δικαιώματος να ασκούν επαγγέλματα που υπάγονται στο δημόσιο και ορισμένα ιδιωτικά επαγγέλματα όπως του ασφαλιστικού πράκτορα, του γενικού διευθυντή ασφαλιστικής εταιρείας, του χρηματιστηριακού εκπροσώπου.

Με βάση το χρόνο κτήσεως των περιουσιακών στοιχείων η περιουσία του πτωχού χωρίζεται σε πτωχευτική και μεταπτωχευτική. Στην πτωχευτική περιουσία περιλαμβάνεται κάθε περιουσιακό αντικείμενο με τους περιορισμούς και τις επιβαρύνσεις που είχε όταν άνηκε στον πτωχεύσαντα πριν από την από την πτωχευτική απαλλοτρίωση. Έτσι περιουσιακό στοιχείο υπό αίρεση υπάγεται στην πτωχευτική περιουσία .

Αντίθετα, η μεταπτωχευτική περιουσία διαφεύγει της πτωχευτικής απαλλοτρίωσης, η διάκριση της πτωχευτικής με τη μεταπτωχευτική περιουσία υφίσταται μόνον κατά την διάρκεια της πτώχευσης , της οποίας η περάτωση της καταργεί και τη διάκριση.

Αλλά και η περιουσία που αποκτήθηκε προτού ,μεν κηρυχθεί η πτώχευση, διαφεύγει όμως της πτωχευτικής απαλλοτρίωσης με βάσεις τις διατάξεις των νόμων λέγεται εξωπτωχευτική περιουσία και σε αυτή ανήκουν τα απολύτως αναγκαία για τη βιωσιμότητα του πτωχού και της οικογενείας του, τα μη υποκείμενα σε αναγκαστική κατάσχεση κινητά, οι ακατάσχετες απαιτήσεις, τα ανεπίδεκτα μεταβιβάσεως δικαιώματα , τα χρήματα για τη διατροφή του πτωχού.

2.12 Συνέπειες περιουσιακής φύσεως (πτωχευτική απαλλοτρίωση

Το κυριότερο αποτέλεσμα της πτώχευσης για τον πτωχέυσαντα είναι η στέρηση του δικαιώματος διοίκησης (διαχείρισης και διάθεσης) της περιουσίας του (πτωχευτική απαλλοτρίωση). Ο πτωχέυσας από την κήρυξη της πτώχευσης στερείται αυτοδικαίως της διοίκησης (διαχείρισης και διάθεσης) της περιουσίας του (πτωχευτική απαλλοτρίωση), την οποία ασκεί μόνος ο σύνδικος.

Η στέρηση όμως αυτή δεν αφορά όλη τη περιουσία του πτωχέυσαντα, αλλά μόνο τη πτωχευτική. Πτωχευτική περιουσία είναι η περιουσία που ανήκει στον πτωχέυσαντα κατά το χρόνο κήρυξης της πτώχευσης. Τα περιουσιακά αποτελέσματα της πτώχευσης αφορούν μόνο τη πτωχευτική περιουσία, έτσι ώστε, οι πτωχευτικοί δανειστές να μπορούν να ικανοποιηθούν μόνο από τη περιουσία αυτή, εάν η πτώχευση περατωθεί με την ένωση. Η περιουσία αυτή του πτωχέυσαντα αποτελεί χωριστή περιουσία, της οποίας η περαιτέρω τύχη εξαρτάται από τον τρόπο περάτωσης της πτώχευσης (άρθρο 16 ΠτωχΚ)

Αντίθετα η περιουσία που αποκτά ο πτωχέυσας μετά την κήρυξη της πτώχευσης δεν περιλαμβάνεται στην πτωχευτική περιουσία και γι' αυτό καλείται μεταπτωχευτική. Οι μεταπτωχευτικοί δανειστές δεν μπορούν να επιληφθούν της πτωχευτικής περιουσίας, αλλά μόνον της μεταπτωχευτικής.

3 ΑΙΤΙΑ, ΤΡΟΠΟΙ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΠΙΣΤΩΤΕΣ

3.1 Ορισμός Προβληματικότητας

Ως προβληματική ορίζεται μια επιχείρηση η οποία αδυνατεί να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα εξαιτίας κυρίως δύο παραγόντων, είτε γιατί οι εισπράξεις της δεν επαρκούν, είτε γιατί αντιμετωπίζει προβλήματα δανεισμού. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την πτώχευση της επιχείρησης και στη συνέχεια τη ρευστοποίηση των περιουσιακών της στοιχείων, ώστε να εξοφλήσει τους δανειστές της. Επιπλέον, προβληματική μπορεί να χαρακτηριστεί και μια επιχείρηση της οποίας η ρευστότητα έχει μειωθεί σημαντικά, όμως συνεχίζει να εκπληρώνει ένα μέρος των τρεχουσών υποχρεώσεών της (Κάτσος, 1988).

3.2 Αιτίες Δημιουργίας Προβληματικών Επιχειρήσεων

Οι βασικές αιτίες εξαιτίας των οποίων καθίστανται ολοένα και περισσότερες επιχειρήσεις προβληματικές και κατά συνέπεια οδηγούνται στην πτώχευση, προέρχονται τόσο από το εσωτερικό όσο και από το εξωτερικό τους περιβάλλον.

Έτσι, οι αιτίες αυτές χωρίζονται σε δύο κατηγορίες, τις ενδοεπιχειρησιακές που οφείλονται σε εσωτερικούς παράγοντες και τις εξωεπιχειρησιακές που οφείλονται σε εξωτερικούς παράγοντες.

3.2.1 Αιτίες Ενδοεπιχειρησιακές

A) Ανεπαρκής διοίκηση

Η σημαντικότερη αιτία που μπορεί να οδηγήσει μια επιχείρηση στην πτώχευση σύμφωνα με τον Argenti (1976), (Κάτσος, 1988), είναι η ανεπαρκής και κακή διοίκηση μιας επιχείρησης. Οι πιο σημαντικές περιπτώσεις ανεπαρκούς διοίκησης είναι αρχικά η διοίκηση της επιχείρησης από ένα μόνο άτομο, καθώς και η έλλειψη εμπάθυνας στη διοίκηση. Όταν οι αποφάσεις για τη δραστηριότητα και για όλα τα σημαντικά θέματα που αφορούν την επιχείρηση λαμβάνονται από ένα μόνο άτομο, τότε είναι λογικό σε περίπτωση επέκτασης της επιχείρησης, το άτομο αυτό να χάνει τον έλεγχο και να μην μπορεί να την διοικεί σωστά. Επιπλέον, όταν δεν υπάρχει επικοινωνία και ειλικρινής συνεργασία μεταξύ των ανώτερων και κατώτερων στρωμάτων μιας επιχείρησης, τότε ενδέχεται να δημιουργηθούν πολλά προβλήματα

καθώς τα μηνύματα του προσωπικού δεν φτάνουν στη διοίκηση και αντίστροφα οι εντολές της διοίκησης δεν φτάνουν στο προσωπικό. Επιπλέον, μια άλλη περίπτωση κακής διοίκησης είναι η νωθρότητα και η κακή διάρθρωση του διοικητικού συμβουλίου. Όταν ένα διοικητικό συμβούλιο έχει ανενεργά μέλη, τότε η επιχείρηση μπορεί να καταλήξει σε διοίκηση ενός ατόμου (όπως αναφέρθηκε παραπάνω), και να αποτελείται από άτομα που δεν έχουν τις απαιτούμενες διοικητικές ικανότητες.

Επίσης, είναι σημαντικό το διοικητικό συμβούλιο να αποτελείται από άτομα διαφόρων ειδικοτήτων, έτσι ώστε να μπορούν να συζητηθούν θέματα για όλες τις δραστηριότητες της επιχείρησης. Άλλη μία αιτία προβληματικότητας είναι η μη αντιπροσώπευση της χρηματοδοτικής λειτουργίας στο διοικητικό συμβούλιο. Αρκετές επιχειρήσεις στις οποίες η χρηματοδοτική λειτουργία δεν αντιπροσωπευόταν από το διοικητικό συμβούλιο και επομένως δεν ελέγχονταν βασικοί δείκτες όπως π.χ. οι δείκτες ρευστότητας, οδηγήθηκαν σε πτώχευση.

Τέλος, μία ακόμα περίπτωση ανεπαρκούς διοίκησης που μπορεί να οδηγήσει σε προβληματική επιχείρηση είναι η ύπαρξη ανεξέλεγκτου διευθύνοντος συμβούλου. Αυτό συμβαίνει όταν ο πρόεδρος και ο διευθύνων σύμβουλος είναι το ίδιο πρόσωπο, με αποτέλεσμα ο διευθύνων σύμβουλος να μην δέχεται έλεγχο ούτε να δίνει λογαριασμό σε κανέναν.

B) Ανεπαρκής λογιστική πληροφόρηση

Μια ακόμα ενδοεπιχειρησιακή αιτία που μπορεί να οδηγήσει μια επιχείρηση στην πτώχευση είναι σύμφωνα με τον Argenti (1976) η ανεπαρκής λογιστική πληροφόρηση. Όταν μια επιχείρηση αδυνατεί να συντάξει τον προϋπολογισμό της αλλά και να παρακολουθήσει κατά πόσο εκτελείται, να εφαρμόσει ένα σύστημα κοστολόγησης, να παρακολουθεί τη μεταβολή στην αξία των περιουσιακών της στοιχείων και πολλά ακόμα βασικά λογιστικά θέματα, τότε είναι λογικό να παρουσιαστούν πολλά οικονομικά προβλήματα στην επιχείρηση.

Γ) Δυσανάλογο εξάπλωμα της εμπορικής δραστηριότητας

Πολλές επιχειρήσεις προκειμένου να κυριαρχήσουν στην αγορά επεκτείνονται συνεχώς χρησιμοποιώντας τα κέρδη τους, με αποτέλεσμα ο τζίρος τους να γίνει δυσανάλογα μεγάλος σε σχέση με το ενεργητικό τους. Για να μπορέσει όμως αυτός ο τζίρος να εξυπηρετηθεί πρέπει οι μέτοχοι να συνεισφέρουν συνεχώς ή διαφορετικά

η επιχείρηση να δανειστεί. Εξαιτίας όμως του χαμηλού περιθωρίου κέρδους της, οι τράπεζες δύσκολα την χρηματοδοτούν και οι μέτοχοι δεν μπορούν να καλύψουν από μόνοι τους όλο το κεφάλαιο που απαιτείται, με αποτέλεσμα η επιχείρηση να καταλήγει σε ταμειακή δυσχέρεια (Κάτσος, 1988).

Δ) Υψηλό ποσοστό δανειακών κεφαλαίων

Ο υπερβολικός δανεισμός αποτελεί μια σοβαρή αιτία που μπορεί να οδηγήσει μια επιχείρηση στην πτώχευση. Όταν το αποτέλεσμα μιας επενδυτικής ή οικονομικής δραστηριότητας είναι διαφορετικό από το αναμενόμενο, η επιχείρηση αναγκάζεται να δανειστεί προκειμένου να επιβιώσει. Πολλές φορές μάλιστα η επιχείρηση δανείζεται από την στιγμή της ίδρυσής της, με αποτέλεσμα το ποσοστό των δανειακών κεφαλαίων να αυξάνεται συνεχώς και η οικονομική της κατάσταση να επιδεινώνεται (Κάτσος, 1988).

Ε) Φιλόδοξα επενδυτικά σχέδια

Οι επιχειρήσεις πολλές φορές πραγματοποιούν επενδυτικές δραστηριότητες που είναι πέρα από τις δυνάμεις τους. Αυτό συμβαίνει κυρίως επειδή υποεκτιμούν το κόστος και υπερεκτιμούν τα έσοδα. Έτσι, για να συνεχίσουν τη λειτουργία τους και να ανταποκριθούν στις τρέχουσες υποχρεώσεις τους, καταφεύγουν συνεχώς σε δανεισμό. Επομένως, μια λάθος επένδυση αποτελεί σοβαρή αιτία προβληματικότητας (Κάτσος, 1988).

ΣΤ) Λάθη της διοίκησης

Σύμφωνα με τους Charan και Useem (2002), μια ακόμα ενδοεπιχειρησιακή αιτία είναι τα λάθη που πραγματοποιούνται από τη διοίκηση. Ένα από τα σημαντικότερα λάθη που πραγματοποιεί η διοίκηση είναι ο εφησυχασμός της μετά από πολλά χρόνια επιτυχίας. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα όμως να μην λαμβάνονται ορθές αποφάσεις.

Ένας άλλος λόγος που δεν λαμβάνονται ορθές αποφάσεις, είναι η έλλειψη πληροφόρησης του διευθύνοντα συμβούλου από τα κατώτερα στελέχη. Αυτό γίνεται γιατί προφανώς δεν έχει δημιουργηθεί κλίμα συνεργασίας και επικρατεί το αίσθημα του φόβου. Από την άλλη μεριά υπάρχουν και επιχειρήσεις όπου οι υψηλόβαθμοι εργαζόμενοι έχουν το δικαίωμα να λαμβάνουν αποφάσεις χωρίς καμία είδους

επίβλεψη. Επιπλέον, πολλές επιχειρήσεις λόγω της εμμονής τους για συνεχή και γρήγορη ανάπτυξη αναλαμβάνουν μεγάλο ρίσκο και υπερβολική δόση κινδύνου χωρίς κάποιον ιδιαίτερο λόγο. Όλα αυτά τα λάθη, σε συνδυασμό με την ύπαρξη μη ικανών ατόμων στη διοίκηση οδηγούν την επιχείρηση σε πτώχευση.

3.2.2 Αιτίες Εξωεπιχειρησιακές

Όσον αφορά τους εξωτερικούς παράγοντες που μπορεί να οδηγήσουν μια επιχείρηση στην πτώχευση, προκύπτουν συνήθως από μεταβολές στο οικονομικό, κοινωνικό, τεχνολογικό και πολιτικό περιβάλλον.

Σχετικά με το οικονομικό περιβάλλον, οι σημαντικότεροι παράγοντες που μπορεί να επηρεάσουν την πορεία μιας επιχείρησης, είναι αρχικά η ύφεση που μπορεί να προκύψει εντός αλλά και εκτός της χώρας, η οποία κυρίως εκδηλώνεται ως μείωση του ρυθμού αύξησης του ΑΕΠ. Επιπλέον, απαιτείται η επιχείρηση να παρακολουθεί την πορεία του πληθωρισμού, καθώς μια αλλαγή του μπορεί να επηρεάσει την ικανότητα πρόβλεψης του επενδυτικού κόστους, αλλά και τη σημασία των χρηματοοικονομικών δεικτών. Άλλοι οικονομικοί παράγοντες που αν δεν αντιμετωπιστούν έγκαιρα από τη διοίκηση της επιχείρησης μπορεί να οδηγήσουν την οικονομική της δυσχέρεια, είναι ο ανταγωνισμός που επικρατεί στον κλάδο που ανήκει η επιχείρηση, η διεθνή πορεία των επιτοκίων, οι υποτιμήσεις των νομισμάτων, η εισοδος νέων επιχειρήσεων στον κλάδο, τα εισοδήματα καθώς και οι αλλαγές στις προτιμήσεις των καταναλωτών κ.α. (Argenti, 1976).

Επιπλέον άλλα κοινωνικά θέματα που θα πρέπει η επιχείρηση να αντιμετωπίσει με προσοχή, είναι η επιθυμία των εργαζομένων να μειώσουν τις ώρες εργασίας τους ή να συμμετάσχουν στις διάφορες παραγωγικές διαδικασίες. Τέτοια ζητήματα επηρεάζουν άμεσα την επιχείρηση και θα πρέπει να διευθετούνται, καθώς η επικοινωνία και η συνεργασία των εργοδοτών και των εργαζομένων είναι απαραίτητη για την εύρυθμη λειτουργία της επιχείρησης (Κάτσος, 1988). Τέλος, η εξέλιξη της τεχνολογίας αποτελεί έναν σημαντικό εξωτερικό παράγοντα καθώς επηρεάζει την πορεία της επιχείρησης. Το πιο απλό παράδειγμα είναι ο τεχνολογικός εξοπλισμός της, ο οποίος θα πρέπει να ακολουθεί τη ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας και να ανανεώνεται.

Παράλληλα με τον τεχνολογικό εξοπλισμό είναι σκόπιμο να εκσυγχρονίζεται και όλη η βιομηχανική πολιτική της επιχείρησης. Οι ενέργειες αυτές κρίνονται

απαραίτητες καθώς ένας παλιός τεχνολογικός εξοπλισμός δεν έχει τη δυνατότητα να παράγει προϊόντα που θέλει η αγορά με αποτέλεσμα να μην είναι και ανταγωνιστικά. Πολλές φορές όμως η τεχνολογία εξελίσσεται με τόσο γρήγορους ρυθμούς που η επιχείρηση είναι λογικό να μην μπορεί να την ακολουθήσει (Τσόλκα, 1987).

Εκτός όμως από όλες αυτές τις μεταβολές στο περιβάλλον που είναι αντιμετωπίσιμες, υπάρχουν και μεταβολές στις οποίες, σύμφωνα με τον Argenti (1976), δεν μπορούν να αντιδράσουν ακόμα και οι πιο σωστές διοικήσεις. Τέτοιες είναι οι έλεγχοι των τιμών των προϊόντων καθώς και οι περιβαλλοντικοί έλεγχοι. Μια επιχείρηση δεν έχει τη δυνατότητα να εμποδίσει την άνοδο των τιμών των πρώτων υλών ή των ημερομισθίων, αλλά ούτε και να ανταποκριθεί στα υψηλά κόστη για τη μείωση της ρύπανσης. Έτσι, όταν οι έλεγχοι αυτοί από τη μεριά του κράτους είναι πολύ αυστηροί, τότε μπορεί να αποτελέσουν αιτία προβληματικότητας ή ακόμα και να οδηγήσουν την επιχείρηση στο κλείσιμο.

3.3 Διαδικασίες εξυγίανσης

Το νομοθετικό πλαίσιο στο οποίο κινείται το δίκαιο εξυγίανσης χωρίζεται σε τρία στάδια:

- Το Ν.Δ. 3562/56 περιλαμβάνει προσωρινή διαχείριση, διοίκηση και διαχείριση πιστωτών και ειδική εκκαθάριση. Με το μέσο αυτό η εταιρία διατηρείται σε παραγωγική λειτουργία αλλά τη διαχειρίζονται πλέον οι πιστωτές της. Βασικός σκοπός της υπαγωγής της εταιρίας στη διοίκηση και διαχείριση των πιστωτών είναι η αποκατάσταση της οικονομικής κατάστασης της εταιρίας. Ο θεσμός αυτός, αν και δεν έχει καταργηθεί, έχει περιπέσει σε αχρηστία.
- Με το Ν. 1386/83 συστήθηκε στο Υπουργείο Οικονομικών ειδικός φορέας (Οργανισμός Ανασυγκρότησης Επιχειρήσεων - ΟΑΕ) στον οποίο υπήχθησαν οι λεγόμενες προβληματικές επιχειρήσεις. Τα βασικότερα σημεία του Νόμου είναι:
  - Ορίζεται νέα διοίκηση από τον ΟΑΕ

- Η νέα διοίκηση καταρτίζει πρόγραμμα αναδιοργάνωσης της επιχείρησης και αποφασίζει ποια μέτρα πρόκειται να ληφθούν. Ταυτόχρονα εξετάζεται η βιωσιμότητα της επιχείρησης
- Παύει η αποπληρωμή τόκων και του κεφαλαίου για μία περίοδο 36 μηνών.
- Επιδιώκεται η ρύθμιση των χρεών της επιχείρησης ώστε να εξασφαλισθεί η βιωσιμότητά της ή επιδιώκεται η αναγκαστική αύξηση του κεφαλαίου της επιχείρησης με μετοχοποίηση των υποχρεώσεων της
- Αν η επιχείρηση δεν κριθεί βιώσιμη γίνεται εκκαθάριση και εκποίηση των περιουσιακών στοιχείων σύμφωνα με το άρθρο 9 του ίδιου Νόμου. Διορίζεται εκκαθαριστής για την εκποίηση των περιουσιακών στοιχείων με εφετειακή απόφαση.

Το βασικό σημείο του 1386/83 είναι ότι προηγείται προσπάθεια επίτευξης συμφωνίας με σκοπό την επιβίωση της επιχείρησης, και αν τούτο δεν επιτευχθεί ή δεν προχωρήσει προσπάθεια μετοχοποίησης των υποχρεώσεών της, τότε η επιχείρηση τίθεται σε καθεστώς αναγκαστικής εκκαθάρισης και επέρχεται η λύση της. Η δανειοδότηση και διοίκηση των επιχειρήσεων μέσω του ΟΑΕ δεν επέφερε τα αναμενόμενα αποτελέσματα και ο ΟΑΕ τέθηκε σε εκκαθάριση με το ν.2741/99. Αν και ο Ν. 1386/83 δεν καταργήθηκε, περιέπεσε σε αχρηστία και μόνο δύο άρθρα του , το 9 και 10 , εφαρμόζονται ακόμη και σήμερα.

Στόχος του ν. 1386/83 ήταν η διάσωση επιχειρήσεων οι οποίες κατέστησαν προβληματικές λόγω της παρατεταμένης κρίσης που είχε περιπέσει η ελληνική οικονομία προ του 1980, απόρροια της διεθνούς πετρελαϊκής κρίσης της ελληνικής αλλά και της αλόγιστης δανειακής πολιτικής των κρατικών πιστωτικών ιδρυμάτων ως αποτέλεσμα της μη εξυγίανσης του τραπεζικού συστήματος. Αν οι εταιρίες αυτές κατέρρεαν, οι επιπτώσεις θα ήταν καταστροφικές για την οικονομία της χώρας . Εντελώς ενδεικτικά αναφέρουμε ότι, αν επιχειρήσεις επεξεργασίας χάρτου δεν υπήγοντο στις διατάξεις του ν.1386, ο κλάδος θα έχανε το 60% της παραγωγικής του δυναμικότητας και το 50% της παραγωγής του.

- Ν. 1892/90.

Από το 1990 το ελληνικό δίκαιο εισέρχεται σε μία νέα περίοδο, την λεγόμενη των αποκρατικοποιήσεων. Ουσιαστικά πρόκειται περί αποκρατικοποίησης των προβληματικών επιχειρήσεων που κρατικοποιήθηκαν με τον Ν. 1386/83 και άλλων επιχειρήσεων του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

- Αρχικά, ο Ν. 1892/90 διακρίνει την εκούσια εξυγίανση από την ειδική(αναγκαστική) εκκαθάριση. Η εκούσια εξυγίανση αναφέρεται στην επίτευξη συμφωνίας μεταξύ πιστωτών και επιχείρησης είτε απευθείας μεταξύ των συμβαλλομένων μερών(άρθρο 44) είτε μέσω επιτρόπου (άρθρο 45). Αν η συμφωνία επιτευχθεί επικυρώνεται από το Εφετείο. Η επιτροπεία αναφέρεται στο διορισμό ενός οργάνου, του επιτρόπου, ο οποίος ουσιαστικά θα διευκολύνει την επίτευξη συμφωνίας μεταξύ των δύο μερών. Ουσιαστικός σκοπός της διαδικασίας εκούσιας εξυγίανσης είναι η διάσωση και εξυγίανση μιας οικονομικά βιώσιμης μονάδας , με εξασφάλιση της απασχόλησης και κατ' επέκταση την προστασία της εθνικής οικονομίας.
- Το δεύτερο στάδιο του νομοθετικού πλέγματος του Ν.1892/90 αφορά την ειδική εκκαθάριση της επιχείρησης και προβλέπεται στα άρθρα 46, 46α , 46β και 46γ του άνω Νόμου. Το πρώτο άρθρο το 46 παραπέμπει στην ειδική εκκαθάριση των άρθρων 9 και 10 του Ν.1386/83. Η ειδική εκκαθάριση του συγκεκριμένου άρθρου αποτελεί ειδική εκκαθάριση ισοδύναμη προς την πτώχευση με σκοπό την ικανοποίηση των δανειστών μέσω της διαπλειστηριασμού εκποίησης της περιουσίας της επιχείρησης (Κοτσίρης 2006) από τον εκκαθαριστή. Στην ειδική εκκαθάριση του άρθρου αυτού μπορεί να υπαχθεί μια επιχείρηση που έχει πτωχεύσει , με προσωρινή αναστολή της πτωχευτικής διαδικασίας. Στην περίπτωση που εφαρμοστούν και ολοκληρωθούν οι διαδικασίες του άρθρου αυτού, η επάνοδος της πτώχευσης δεν έχει κανένα αποτέλεσμα καθότι καμία περιουσία δεν έχει απομείνει με συνέπεια να γίνεται λόγος για ουσιαστική κατάργηση της πτώχευσης (Μάζης 2005) .
- Το άρθρο 46α του άνω Νόμου, έχει ως στόχο την πώληση με πλειοδοτικό δημόσιο διαγωνισμό του ενεργητικού της επιχείρησης ως συνόλου, απαλλαγμένης χρεών και μόνο όταν η προσπάθεια αυτή αποτύχει, ο εκκαθαριστής προχωρά στην τμηματική πώληση των περιουσιακών

στοιχείων της επιχείρησης όπως στο προηγούμενο άρθρο. Τούτο αποτελεί πλεονέκτημα σε σχέση με την πτώχευση καθώς η διατήρηση των προς εκποίηση στοιχείων της επιχείρησης ως ενιαίο σύνολο ούτε ανάγεται στα καθήκοντα του συνδίκου, αλλά ούτε είναι δυνατό αντικειμενικά να επιτευχθεί καθώς εξαρτάται από τη βούληση του κάθε ασφαλισμένου με ειδικό προνόμιο πιστωτή αφού το δικαίωμα ατομικής δίκωξης δεν υπόκειται σε αναστολή εξαιτίας της κήρυξης σε πτώχευση.

Το άρθρο 46β του άνω Νόμου θέτει προϋποθέσεις εφαρμογής ειδικών ρυθμίσεων όταν μεταξύ των πιστωτών συγκαταλέγονται το Δημόσιο, δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμοί κοινωνικής ασφάλισης, ρυθμίζοντας ειδικότερα θέματα του 46α όπως η μη αυτοδίκαιη λύση των σχέσεων εργασίας και η συνέχιση λειτουργίας της επιχείρησης (εκκαθάριση εν λειτουργία).

Εξυπακούεται ότι η ειδική εκκαθάριση ως συλλογική διαδικασία εκτέλεσης με σκοπό την διάσωση επιχειρηματικών μονάδων συνοδεύεται με μηχανισμούς αδρανοποίησης κάθε άλλης σε εξέλιξη διαδικασίας ατομικής ή συλλογικής εκτέλεσης.

Αρχικά, θα πρέπει να σημειωθεί ότι το πεδίο εφαρμογής των τριών βασικών άρθρων, 44, 46 και 46α είναι κοινό, δηλαδή εφαρμόζεται στις επιχειρήσεις του άρθρου 5 του Ν.1386/83 που:

- έχουν διακόψει / αναστείλει τη λειτουργία τους για οικονομικούς λόγους ή
- είναι σε κατάσταση παύσης πληρωμών ή
- έχουν πτωχεύσει ή τεθεί υπό διοίκηση διαχείριση πιστωτών ή υπό εκκαθάριση οιασδήποτε μορφής ή
- το σύνολο των οφειλών τους είναι πενταπλάσιο της καθαρής θέσης αυτών και παρουσιάζουν έκδηλη αδυναμία πληρωμής οφειλών τους που μπορεί να αποδεικνύεται και από δήλωση τραπεζών που χρηματοδοτούν την επιχείρηση ότι δεν θα συνεχίσουν τη χρηματοδοτική τους στήριξη.

Δεύτερο, ο συνδυαστικός κρίκος ανάμεσα στις διαδικασίες της ειδικής εκκαθάρισης και συμφωνίας μεταξύ πιστωτών και επιχείρησης είναι το άρθρο 45 παρ. 9, σύμφωνα με το οποίο αν δεν επιτευχθεί συμφωνία εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος που

ορίζεται στο άρθρο 45 παρ. 4 , ή αν δεν εκπληρωθούν οι όροι της συμφωνίας , τότε διατάσσεται η ειδική εκκαθάριση της επιχείρησης κατά το άρθρο 46 του Ν. 1892/90.

Τρίτο, το νομοθετικό πλαίσιο του Ν.1892/90 προβλέπει την απευθείας υπαγωγή στο άρθρο 46 επιχειρήσεων, δηλαδή διαδικασία που ισοδυναμεί με πτώχευση , χωρίς να προηγηθεί η διαδικασία που προβλέπεται στα άρθρα 44-45, και τούτο διότι κατά την υπαγωγή στην ειδική εκκαθάριση του άρθρου 46 ο νόμος δεν αξιώνει αυτή να είναι βιώσιμη.

Τέταρτο, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας είναι ορθότερο να προηγείται η διαδικασία της εκούσιας εξυγίανσης από αυτή της ειδικής εκκαθάρισης, καθότι δίδεται η ευκαιρία να διασωθεί η επιχείρηση και οι πιστωτές θεωρούν ότι ο στόχος αυτός είναι επιτεύξιμος. Όταν η συμφωνία του άρθρου 44 αποτύχει, τότε ο Ν.1892/90 δίδει τη δυνατότητα για την διάσωση της επιχείρησης -όχι βεβαίως του επιχειρηματία- μέσω του άρθρου 46α. Μόνο αν αυτή η προσπάθεια αποτύχει επέρχεται η τρίτη επιλογή της απλής εκκαθάρισης του άρθρου 46. Επομένως, οι τρεις διαδικασίες μπορούν να εφαρμοστούν είτε διαδοχικά είτε διαζευκτικά. Αυτός όμως που αποφασίζει κατ' ουσίαν για την επιλογή της διαδικασίας είναι οι πιστωτές. Στη νομολογία των Δικαστηρίων μας επικρατεί κυρίως η διαδικασία της ειδικής εκκαθάρισης των άρθρων 46 και 46α.

Πέμπτο, η θέση της επιχείρησης υπό ειδική εκκαθάριση δεν εμποδίζει την σύναψη συμφωνίας του άρθρου 44, ενώ αντίθετα, η σύναψη συμφωνίας του άρθρου 44 καθιστά αδύνατη την υπαγωγή της επιχείρησης σε ειδική εκκαθάριση εφόσον με την συμφωνία επιτυγχάνεται η πιθανή επιβίωση της επιχείρησης. Το ίδιο ισχύει και για την περίπτωση της ειδικής εκκαθάρισης και της πτώχευσης. Η πτώχευση δεν αποκλείει την ειδική εκκαθάριση του άρθρου 46, ενώ η ειδική εκκαθάριση του άρθρου 46 ουσιαστικά καταργεί τη πτώχευση.

Συμπερασματικά, η ιδέα της εξυγίανσης και διάσωσης των προβληματικών επιχειρήσεων ανατρέχει στις ρυθμίσεις του γαλλικού πτωχευτικού δικαίου του 1967. Με τον ν.3588/07 μεταβάλλεται ριζικά ο πτωχευτικός κώδικας στη χώρα. Δύο είναι οι βασικοί πυλώνες των νέων ρυθμίσεων. Πρώτον , η εισαγωγή ενιαίου συστήματος εκκαθάρισης και αναδιοργάνωσης με την υπαγωγή τους στο θεσμό της πτώχευσης σε αντικατάσταση του δυαδικού συστήματος πτώχευσης & εξυγίανσης. Δεύτερον, η

αναβάθμιση της αυτονομίας των πιστωτών και των εμπλεκομένων στην πτώχευση μερών.

3.3.1 Τα άρθρα 44 και 45 - συμφωνία πιστωτών και επιχείρησης

Για την επίτευξη συμφωνίας με σκοπό την εκούσια εξυγίανση απαιτείται να συντρέχουν τέσσερις προϋποθέσεις ήτοι:

- η κατάρτιση συμφωνίας μεταξύ επιχείρησης και πιστωτών που εκπροσωπούν το 60% των απαιτήσεων και η συναίνεση των μετόχων της επιχ/σης
- η εξασφάλιση κάλυψης οφειλών προς ασφαλιστικούς οργανισμούς
- η μη εκποίηση λειτουργικών περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης
- η επικύρωση της συμφωνίας από το αρμόδιο πολιτικό εφετείο

Με την επικύρωση της συμφωνίας δεσμεύονται όλοι οι πιστωτές της επιχείρησης. Στην παρ. 1 του άρθρου αναφέρεται «ρύθμιση χρέους και περιορισμός αυτού», το περιεχόμενο του οποίου δεν καθορίζεται από τον Νόμο. Ως ρύθμιση εννοείται είτε χρονική μετάθεση στην καταβολή του είτε στο καθορισμό άλλου τρόπου καταβολής του. Ως «περιορισμός» νοείται η μείωση του ποσού κεφαλαίου και τόκων που οφείλεται κατά το χρόνο της συμφωνίας. Το αρμόδιο εφετείο κατά την επικύρωση της συμφωνίας δεν εξετάζει τη σκοπιμότητα ή την ωφελιμότητα της συμφωνίας ή αν αυτή έχει τελικά εξυγιαντικό χαρακτήρα, αλλά κατά πόσο τηρούνται οι τυπικές προϋποθέσεις του Νόμου. Όμως νεότερες εφετειακές αποφάσεις τολμούν και επεκτείνουν τον έλεγχο της νομιμότητας της συμφωνίας και στο ζήτημα του ελέγχου του συμφέροντος της μειοψηφίας των μη συμβεβλημένων πιστωτών (Κοτσίρης 2006). Στην περίπτωση που η συμφωνία δεν εκτελεστεί, η δεν εκπληρώθηκαν οι όροι της, τότε «διατάσσεται» εκ του νόμου η υπαγωγή της επιχείρησης στο άρθρο 46, ακόμη και αν δεν το ζήτησαν οι πιστωτές της. Αν για οποιοδήποτε λόγο δεν διαταχθεί η εκκαθάριση του άρθρου 46, τότε οι πιστωτές μπορούν να επιδιώξουν ικανοποίηση απαιτήσεων είτε με ατομικά δικωκτικά μέτρα είτε με το να ζητήσουν την κήρυξη της εταιρίας σε πτώχευση.

Το άρθρο 45 επιδιώκει τον διορισμό επιτρόπου προς διευκόλυνση επίτευξης συμφωνίας του προηγούμενου άρθρου. Ο επίτροπος δεν θεωρείται εταιρικό όργανο αλλά δημόσιος λειτουργός, πρέπει δε να ολοκληρώσει το έργο του εντός σύντομου

χρονικού διαστήματος το οποίο δεν μπορεί να υπερβεί τους 9 μήνες. Αρνητική προϋπόθεση για την επικύρωση της συμφωνίας του άρθρου αυτού είναι η μη εκποίηση των λειτουργικών περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης. Η διατήρηση του παραγωγικού δυναμικού έχει ουσιώδη σημασία για την επικύρωση της συμφωνίας διότι η υλοποίησή της έχει μόνο αξία όταν η επιχείρηση έχει ικανότητα και προοπτικές λειτουργίας. Η συμφωνία του άρθρου 44 παρουσιάζει ομοιότητες με το λεγόμενο θεσμό του προληπτικού πτωχευτικού συμβιβασμού που εφαρμόζεται στην Δυτ. Ευρώπη και προβλέπει εξωπτωχευτική ρύθμιση χρεών του οφειλέτη με απόφαση της πλειοψηφίας των πιστωτών και δέσμευση των συμμετασχόντων.

3.3.2 Η Ειδική εκκαθάριση του άρθρου 46

Για την υπαγωγή της επιχείρησης στο καθεστώς ειδικής εκκαθάρισης απαιτείται να συντρέχουν ακόλουθες προϋποθέσεις ήτοι:

- η επιχείρηση να βρίσκεται σε κατάσταση κρίσης
- οι αιτούντες πιστωτές να εκπροσωπούν το 20% των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων της επιχείρησης.

Η μη επίτευξη συμφωνίας πιστωτών των άρθρων 44 και 45 αποτελεί λόγο υπαγωγής στο καθεστώς αυτό ανεξάρτητα αίτησης των πιστωτών. Το πεδίο εφαρμογής είναι το ίδιο όπως και στο προηγούμενο άρθρο. Ειδικά γι αυτό το άρθρο δίδεται ο μοναδικός ορισμός της παύσης πληρωμών σε νομικό κείμενο στη χώρα μας. Ως παύση πληρωμών νοείται η επί ένα τουλάχιστον εξάμηνο μη πληρωμή ληξιπρόθεσμων οφειλών ποσοστού μεγαλύτερου η ίσου του 20% των συνολικών ληξιπρόθεσμων οφειλών της επιχείρησης. Αρμόδιο για την εκδίκαση υπαγωγής επιχείρησης στο καθεστώς ειδικής εκκαθάρισης είναι το πολιτικό εφετείο της έδρας της επιχείρησης. Με την υποβολή της αίτησης από τους πιστωτές της επιχείρησης στο αρμόδιο Εφετείο απαγορεύονται η αναγκαστική εκτέλεση και λήψη ασφαλιστικών μέτρων καθώς και κήρυξη πτώχευσης. Το περιεχόμενο της απόφασης του εφετείου είναι ότι θέτει την επιχείρηση σε καθεστώς ειδικής εκκαθάρισης και ορίζει εκκαθαριστή, που μπορεί να είναι οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, ταυτόχρονα δε παύει την εξουσία των οργάνων διοίκησης της επιχείρησης. Αν οι αιτούντες πιστωτές εκπροσωπούν πάνω από το 51% των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων, το εφετείο οφείλει να διορίσει εκκαθαριστή το προτεινόμενο από αυτούς πρόσωπο. Ο εκκαθαριστής οφείλει να εκποιήσει τα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης με

πλειστηριασμό και να συντάξει πίνακα κατάταξης, σε διάστημα που δεν μπορεί να υπερβεί τους δώδεκα μήνες.

Σε αντίθεση με το άρθρο 46α ,ο νόμος προβλέπει στο άρθρο αυτό την αυτοδίκαιη λύση των υφιστάμενων σχέσεων εργασίας , χωρίς να απαιτείται καταγγελία των συμβάσεων εργασίας. Η ρύθμιση αυτή προστέθηκε με το άρθρο 14 του Ν.2000/91 που προβλέπει ότι η λύση των εργασιακών σχέσεων είναι “αυτόθροη συνέπεια” που επιβάλλεται από το Νόμο λόγω εξυπηρέτησης του σκοπού της διαδικασίας εκκαθάρισης που συνίσταται στην εκποίηση των στοιχείων της επιχείρησης και την ικανοποίηση των πιστωτών. Κατά τη διαδικασία της εκκαθάρισης ο εκκαθαριστής προβαίνει σε πώληση με πλειστηριασμό ορισμένων ή όλων των παγίων της επιχειρήσεως. Πρόκειται για εκούσιο πλειστηριασμό που οδηγεί στην κατακύρωση του πλειστηριαζόμενου πράγματος σ εκείνον που θα προσφέρει το μεγαλύτερο ποσό σε αντίθεση με το δημόσιο πλειοδοτικό διαγωνισμό του άρθρου 46α. Με την ρευστοποίηση του ενεργητικού ο εκκαθαριστής προχωρά στην ικανοποίηση των πιστωτών συντάσσοντας πίνακα κατάταξης μετά την αναγγελία των πιστωτών με σκοπό την διανομή του προϊόντος εκκαθάρισης προς αυτούς. Θεωρητικά οι πιστωτές που δεν ικανοποιήθηκαν από την εκκαθάριση , ανακτούν το δικαίωμα να ασκήσουν ατομικές διώξεις ή να την κηρύξουν σε πτώχευση ή να συνεχίσουν την ανασταλείσα πτωχευτική διαδικασία.

Η υπαγωγή της επιχείρησης στο καθεστώς ειδικής εκκαθάρισης δεν συνεπάγεται τη λύση του νομικού προσώπου της εταιρίας. Το πιθανότερο είναι με την περάτωση της διαδικασίας η λύση της εταιρίας για κάποιο λόγο που προβλέπεται στο εταιρικό δίκαιο (άρθρο 47 του 2190) ή λόγω ανάκλησης της άδειας λειτουργίας της επιχείρησης.

3.3.3 Η Ειδική εκκαθάριση του άρθρου 46α

Για να υπαχθεί μια επιχείρηση σε ειδική εκκαθάριση κατά το άρθρο 46α του ν.1892/90 απαιτείται αίτηση ενώπιον του αρμόδιου Εφετείου από τους πιστωτές που εκπροσωπούν το 51% του συνόλου των ληξιπρόθεσμων οφειλών και η επιχείρηση να βρίσκεται σε οικονομική κρίση (παρ. 1 άρθρου 46).

Σκοπός της ειδικής εκκαθάρισης του άρθρου αυτού είναι η διάσωση και επιβίωση της ίδιας της επιχείρησης, ανεξάρτητα από τον φορέα, ως λειτουργικό σύνολο,

αποφεύγοντας έτσι το κατακερματισμό της στα χέρια του νέου αγοραστή , που την αποκτά απαλλαγμένη από χρέη.

Το αρμόδιο πολιτικό εφετείο κατά την εκδίκαση της υπόθεσης κρίνει αν συντρέχουν οι δύο τυπικές προϋποθέσεις και δεν ελέγχει τα αίτια των ληξιπρόθεσμων οφειλών ούτε την ωφελιμότητα της όλης διαδικασίας υπέρ των πιστωτών , της επιχείρησης ή τον εξυγιαντικό της χαρακτήρα.

Εφόσον το εφετείο κρίνει ότι συντρέχουν οι δυο προαναφερθείσες προϋποθέσεις, η υπαγωγή επιχείρησης στο άρθρο 46α εξασφαλίζει τη συνέχιση λειτουργίας της επιχείρησης, με δυνατότητα προσωρινής παραμονής του προσωπικού της, παύοντας όλα τα όργανα της διοίκησης της επιχείρησης, η τελευταία εκπροσωπούμενη από τον εκκαθαριστή. Βασικό όργανο της ειδικής εκκαθάρισης του άρθρου αυτού είναι ο ειδικός εκκαθαριστής που διορίζεται από το πολιτικό εφετείο και είναι πάντοτε τράπεζα.

Η πώληση της επιχείρησης πραγματοποιείται μέσω δημόσιου πλειοδοτικού διαγωνισμού με γραπτές και ενσφράγιστες προσφορές, που μπορεί να επαναληφθεί το μέγιστο κατά τρεις φορές, σε αντίθεση με την διαδικασία του άρθρου 46 και χωρίς να είναι απαραίτητο να ορισθεί τιμή πρώτης προσφοράς . Πλειοδότης είναι εκείνος του οποίου η προσφορά κρίνεται από τον εκκαθαριστή ως η πλέον συμφέρουσα για τους δανειστές. Προτιμάται ο “ποιοτικά” καλύτερος πλειοδότης, αυτός που συγκεντρώνει αξιοπιστία, φερεγγυότητα και προσφέρει τους καλύτερους όρους λειτουργίας και όχι αναγκαστικά ο “ποσοτικά” καλύτερος. Στην περίπτωση που η διαδικασία του πλειοδοτικού διαγωνισμού ολοκληρωθεί επιτυχώς και ο υπερθεματιστής καταβάλει το οφειλόμενο τίμημα , αποκτά την επιχείρηση ελεύθερη βαρών και χρεών. Στην περίπτωση που δεν καταλήξει ο διαγωνισμός μετά την επανάληψή του κατά τρεις φορές ή οι πιστωτές που εκπροσωπούν το 51% μπορούν να δηλώσουν ότι καμία από τις υποβληθείσες προσφορές δεν τους ικανοποιεί, ο εκκαθαριστής μπορεί να προχωρήσει στη τμηματική πώληση της επιχείρησης.

Η ειδική εκκαθάριση του παρόντος άρθρου μπορεί να συμπεριλάβει είτε όλες τις επιμέρους μονάδες της επιχείρησης είτε ορισμένες από αυτές. Με τον τρόπο αυτό εμφανίζεται το παράδοξο σε μία συλλογική διαδικασία να εκποιείται μόνο τμήμα της περιουσίας του οφειλέτη. Ωστόσο αυτό είναι επωφελές σε περιπτώσεις που το μέγεθος της επιχείρησης είναι μεγάλο ώστε ουσιαστικά να μη είναι εφικτό η πώλησή

της ως σύνολο. Χαρακτηριστικά παραδείγματα εφαρμογής του άρθρου 46α είναι η πώληση των Ναυπηγείων Σύρου , της Τουριστικής Γεωργικής Εξαγωγικής ΑΕ (Porto Karras) και της Πειραιϊκής Πατραϊκής.

Τέλος, περίπτωση ειδικής εκκαθάρισης του άρθρου 46α θεωρείται η ειδική εκκαθάριση του άρθρου 46β . Σύμφωνα με αυτό προβλέπεται ειδική εκκαθάριση ιδιαίτερα μεγάλων υπερχρεωμένων επιχειρήσεων των οποίων το σύνολο των ληξιπρόθεσμων οφειλών της πρέπει να υπερβαίνει τα 146 εκ €. Για να τεθεί μια επιχείρηση σε ειδική εκκαθάριση του 46β πρέπει να καταθέσουν σχετική αίτηση πιστωτές που εκπροσωπούν το 60% των ληξιπρόθεσμων απαιτήσεων και μεταξύ των πιστωτών πρέπει να περιλαμβάνεται το δημόσιο, δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμοί κοινωνικής ασφάλισης.

Σκοπός του άρθρου αυτού είναι να δίδεται η δυνατότητα σε υπερχρεωμένες και σημαντικού μεγέθους μονάδες συνέχισης της λειτουργίας τους σε τρόπο ώστε , παρά τη θέση τους σε καθεστώς εκκαθάρισης , να παλούνται “εν λειτουργία”. Η ρύθμιση του άρθρου 46β, σχετικά με τους εργαζόμενους, κρίνεται στο σύνολό της πιο ελαστική από αυτή του 46α εφόσον προβλέπει την μη λύση των σχέσεων εργασίας.

Οι διατάξεις του άρθρου αυτού μπορούν να εφαρμοστούν και στις περιπτώσεις επιχειρήσεων υπαχθέντων στο άρθρο 46α εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις ως προς το ποσοστό των πιστωτών και οι ληξιπρόθεσμες οφειλές ξεπερνούν τα 50 δισ. Δρχ. Συμπερασματικά, σκοπός του άρθρου 46β είναι η πώληση μεγάλων μονάδων εν λειτουργία. Εφαρμόστηκε σε μία μόνο περίπτωση της πώληση των Τσιμέντων Χαλκίδας ΑΕ.

3.4 Το καθεστώς αναστολής διαπραγμάτευσης διαγραφής και επιτήρησης του ΧΑΑ

Ο Πρόεδρος της Διοικούσας Επιτροπής του ΧΑΑ δύναται να αναστείλει την διαπραγμάτευση μιας μετοχής όταν δεν διασφαλίζεται προσωρινά ή απειλείται η καλή λειτουργία της αγοράς ή όταν η προστασία των επενδυτών το επιβάλλει . Η γενική ρύθμιση της διαγραφής περιέχεται στο άρθρο 11 παρ. 2 του ΠΔ 350. Με την διάταξη αυτή επιδιώκεται η προστασία της λειτουργίας της αγοράς καθώς και του επενδυτικού κοινού σε περιπτώσεις που η επιχείρηση αρνείται ή αδυνατεί να πληροφορήσει τους αρμόδιους φορείς και το επενδυτικό κοινό σχετικά με τις

τρέχουσες επιχειρηματικές εξελίξεις και γεγονότα που ενδέχεται να επηρεάσουν σημαντικά της οικονομική και νομική της κατάσταση. Ενδεικτικά αναφέρουμε την περίπτωση αναστολής διαπραγμάτευσης λόγω αδυναμίας σύνταξης λογιστικών καταστάσεων (ΜΟΥΡΙΑΔΗΣ), αλλοιώσεων δεδομένων λογιστικών καταστάσεων ή αδυναμίας επιβεβαίωσής του (ΙΝΦΟΡΜΑΤΙΚΣ, Connection), παύσης παραγωγικής δραστηριότητας (ΑΛΚΑΡ), σοβαρών προβλημάτων ρευστότητας (ΕΣΧΑ, ΠΟΥΛΙΑΔΗΣ) και κήρυξης της επιχείρησης σε πτώχευση (Ιντερσατ). Το άρθρο 17 του Ν.3371/05, που τροποποίησε το άρθρο 11 του ΠΔ 450/85, δίνει επιπλέον την δυνατότητα στην ΕΚ (Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς) να παρέμβει στην περίπτωση που κρίνει ότι απειλείται η ομαλή λειτουργία της αγοράς ή για λόγους προστασίας του επενδυτικού κοινού. Σε αυτή την περίπτωση η τελευταία υποβάλλει αίτημα στο Χρηματιστήριο το οποίο πρέπει να γίνει αποδεκτό από την Διοικούσα Επιτροπή αυτού. Αν και ο κανονισμός λειτουργίας του ΧΑΑ δίδει την δυνατότητα επαναδιαπραγμάτευσης τίτλων που τελούν υπό το καθεστώς αναστολής μεγαλύτερο των έξι μηνών , εφόσον πληρούνται ορισμένα κριτήρια τα κυριότερα από τα οποία είναι η άρση των λόγων για τους οποίους οι μετοχές τέθηκαν σε καθεστώς αναστολής και σύνταξη ενημερωτικού δελτίου από το οποίο να προκύπτει ότι η επιχείρηση είναι βιώσιμη , η εφαρμογή του είναι εξαιρετικά σπάνια καθώς σε ελάχιστες περιπτώσεις έχει καταγραφεί η εφαρμογή του (ΕΛΒΙΕΜΕΚ και PC SYSTEMS). Εκτός των περιπτώσεων αναστολών για αρνητικούς λόγους, ο κανονισμός του ΧΑΑ προβλέπει την αναστολή διαπραγμάτευσης σε περιπτώσεις μετασχηματισμών επιχειρήσεων (για παράδειγμα συγχώνευση εισηγμένης από εισηγμένης) και εκκαθάρισης συναλλαγών (μετατροπή μετοχών από μια κατηγορία σε άλλη κλπ).

Αρμόδιο όργανο για λήψη απόφασης διαγραφής μίας επιχείρησης από το ΧΑΑ είναι η ΕΚ (άρθρο 11 παρ. 2 ΠΔ350/85). Δύναται να αποφασίζει αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν εισήγησης του ΧΑΑ μετά από αίτηση της επιχείρησης που λαμβάνεται μετά από απόφαση της Γενικής Συνέλευσης κατά πλειοψηφία 95% τουλάχιστον επί των δικαιωμάτων ψήφου. Στη συνέχεια η απόφαση διαγραφής δημοσιεύεται στο Φύλλο εφημερίδας της κυβέρνησης (τεύχος 2). Ενδεικτικά, το άρθρο αυτό εφαρμόστηκε στις περιπτώσεις των επιχειρήσεων Vodafone και Παπαστράτος. Αν και στο άρθρο αυτό δεν προσδιορίζεται αν η διαγραφή ακολουθεί την αναστολή διαπραγμάτευσης φαίνεται ότι ο κανόνας αυτός ακολουθείται (με μία μόνο εξαίρεση ,την περίπτωση

της επιχείρησης Κωτσόβολος). Ειδικότερα πριν την ψήφιση του ν.3371/05 η διαγραφή των επιχειρήσεων από το ΧΑΑ ήταν εξαιρετικά σπάνια και εφαρμοζόταν σε περιπτώσεις επιχειρήσεων που είχαν είτε διακόψει την λειτουργία τους (περίπτωση Α.Ε. Επιχειρήσεων) είτε τελούσαν υπό καθεστώς εκκαθάρισης (ΠΕΙΡΑΙΚΗ ΠΑΤΡΑΙΚΗ ΑΕ) χωρίς να απειλείται η ομαλή λειτουργία της αγοράς. Με το άρθρο 17 παρ. 3 του 3371/05 δόθηκε η δυνατότητα στην ΕΚ να αποφασίζει τη διαγραφή μετοχών στις περιπτώσεις αναστολής της διαπραγμάτευσης για διάστημα μεγαλύτερο των 6 μηνών, μη δημοσίευσης λογιστικών καταστάσεων, αρνητικής καθαρής θέσης για περισσότερες από μία οικονομικές χρήσεις ή κήρυξης της επιχείρησης σε πτώχευση. Με την εφαρμογή της διάταξης αυτής διεγράφησαν μετοχές επιχειρήσεων των οποίων η διαπραγμάτευση είχε ανασταλεί για μεγάλο χρονικό διάστημα και πάντως για περίοδο πέραν των έξι μηνών (ενδεικτικά Connection, ΔΑΝΕ, ΠΡΟΜΟΤΑ, ΛΕΒΕΝΤΑΚΗΣ, ΞΙΦΙΑΣ). Από τα παραπάνω είναι προφανές ότι η διαγραφή αποτελεί διοικητικό μέτρο και όχι ουσιαστικό μέτρο «ξεκαθαρίζοντας» το αρχείο των εισηγμένων επιχειρήσεων από επιχειρήσεις που έπαψαν να λειτουργούν ή βρίσκονται υπό εκκαθάριση.

Με την αλματώδη ανάπτυξη του ΧΑΑ η ανάγκη για την λήψη επιπρόσθετων μέτρων «προβλεπτικού» χαρακτήρα για την προστασία της αγοράς και του επενδυτικού κοινού ήταν παραπάνω από επιβεβλημένη . Με τους Νόμους 2744/98 και 2651/99 όπως ενσωματώθηκαν στην απόφαση 32/5-11-99 δημιουργήθηκε η κατηγορία της επιτήρησης. Με την απόφαση αυτή δόθηκε η δυνατότητα στο ΧΑΑ να εντάξει μετοχές εταιριών στην κατηγορία της επιτήρησης εφόσον δεν πληρούσαν προϋποθέσεις :

- δεν τηρούσαν σχετικές με τις προβλεπόμενες από την χρηματιστηριακή νομοθεσία υποχρεώσεις τους
- βρίσκονται στο στάδιο αλλαγής κύριας δραστηριότητας τους με αποτέλεσμα να μην παρουσιάζουν παραγωγική δραστηριότητα
- παρουσιάζουν ζημιογόνα αποτελέσματα που δημιουργούν αμφιβολίες ως προς την ομαλή εξέλιξη των εργασιών τους

Με την απόφαση αυτή επιδιώκετο προφανώς η δημιουργία μηχανισμών , πέραν του μέτρου της αναστολής διαπραγμάτευσης που αποτελεί το ύστατο μέτρο, για την

καλύτερη προστασία της αγοράς και των επενδυτών . Αν και ο μηχανισμός αυτός λειτούργησε θετικά για την αγορά (ενδεικτικά η επιχείρηση Intesat τέθηκε σε καθεστώς επιτήρησης το 1999 και πτώχευσε το 2004) και έγιναν προσπάθειες περαιτέρω βελτίωσής του (απόφαση 64/01 και 96 /03), τελικά ατόνησε . Με την αναθεώρησή του το 2007 (απόφαση 5/1-3-07) στο καθεστώς επιτήρησης εντάσσονται μετοχές επιχειρήσεων των οποίων τα ίδια κεφάλαια είναι μικρότερα των συσσωρευμένων ζημιών , άρα η καθαρή θέση της επιχείρησης είναι αρνητική, και επιχειρήσεις που έχουν καταθέσει αίτηση για υπαγωγή στα άρθρα 44, 45 και 46 του Ν. 1892/90. Έτσι ο θεσμός της επιτήρησης απώλεσε την «προγνωστική» του προοπτική.

Κλείνοντας την παράγραφο αυτή , μπορούμε να οδηγηθούμε στο συμπέρασμα ότι ο θεσμός της αναστολής διαπραγμάτευσης αντιστοιχεί με έξοδο των επιχειρήσεων από την αγορά καθώς ο θεσμός της διαγραφής αποτελεί ουσιαστικά τυπική διοικητική πράξη. Ο θεσμός της επιτήρησης αν και αρχικά εφαρμόστηκε επιτυχώς, απομακρύνοντας από την κύρια αγορά του ΧΑΑ τις ασθενείς οικονομικά επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες, τελικά ατόνησε.

3.4.1 Πόρισμα των παραπάνων

Αν και η έξοδος των επιχειρήσεων οφείλεται σε διαφορετικά ενδεχόμενα, στην πλειοψηφία τους οι μελέτες που εξετάζουν την επιβίωση των επιχειρήσεων ταυτίζουν το ενδεχόμενο της μη επιβίωσης με την αποτυχία (την πτώχευση και την χρηματοοικονομική αποτυχία δίδοντας διαφορετικούς ορισμούς για την τελευταία) , θεωρώντας ότι η έξοδος αποτελεί διχοτομικό γεγονός. Στη χώρα μας το πτωχευτικό και το δίκαιο εξυγίανσης αλληλοσυνδέονται στο μέτρο που η κήρυξη μιας επιχείρησης σε πτώχευση δεν αποκλείει την εφαρμογή εξυγιαντικών διαδικασιών.

Δεδομένου ότι το εμπειρικό μέρος της παρούσας διατριβής ασχολείται με την επιβίωση των εισηγμένων στο ΧΑΑ επιχειρήσεων θεωρούμε ως επιχειρήσεις που δεν επιβιώνουν αυτές που οι μετοχές τους εμπίπτουν στον καθεστώς αναστολής διαπραγμάτευσης για περισσότερο από 6 μήνες για αρνητικούς λόγους. Επίσης θεωρούμε ένα δεύτερο ευρύτερο ορισμό της μη επιβίωσης περιλαμβάνοντας στις επιχειρήσεις της προηγούμενης περίπτωσης και αυτές των οποίων οι μετοχές τέθηκαν σε καθεστώς επιτήρησης.

3.5 Η διαδικασία εξυγίανσης με το άρθρο 99

Το άρθρο 99 του Νέου Πτωχευτικού Κώδικα έχει ως σκοπό την αποφυγή πτώχευσης των εταιριών μέσω μίας διαδικασίας εξυγίανσης, όταν μια εταιρία αδυνατεί να είναι συνεπής στις υποχρεώσεις κυρίως λόγω έλλειψης οικονομικής ρευστότητας.

Με την ένταξη μιας εταιρίας στο άρθρο 99 της δίνεται η δυνατότητα της επαναδιαπραγματεύσης με τους πιστωτές της και έχει το χρονικό περιθώριο εύρεσης μιας βιώσιμης λύσης. Γενικότερα, αυτή η ρύθμιση προσφέρει σε επιχειρήσεις που λόγω αντικειμένου είναι επιχειρηματικά βιώσιμες αλλά αντιμετωπίζουν προβλήματα ρευστότητας, να συνεχίσουν να λειτουργούν και να μην φτάσουν στην πτώχευση.

Στις παραγράφους που ακολουθούν θα αναπτυχθούν τα θέματα που αφορούν τη διαδικασία εξυγίανσης, όπως τις προϋποθέσεις ένταξης σε αυτήν, τους λόγους απόρριψης αλλά και τα αποτελέσματα της.

3.5.1 Τι Προβλέπει το Άρθρο 99

Το άρθρο 99, επιτρέπει στις επιχειρήσεις να προσφύγουν στα πολυμελή πρωτοδικεία και να ζητήσουν προστασία και συνδιαλλαγή με τους πιστωτές τους, με σκοπό την αποτροπή της πτώχευσης. Η διαδικασία αυτή είναι προαιρετική και συναινετική και κάθε πρόσωπο που έχει πτωχευτική ικανότητα, μπορεί να ζητήσει την υπαγωγή του σε αυτή. Ο σκοπός της υπαγωγής στο άρθρο 99 είναι η σύναψη και η επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης που θα βοηθήσει τον οφειλέτη να ανακάμψει και να μην οδηγηθεί στην πτώχευση.

Συνοπτικά:

- Για να υπαχθεί φυσικό ή νομικό πρόσωπο θα πρέπει να έχει ληξιπρόθεσμες οφειλές τουλάχιστον 500.000 ευρώ.
- Η συμφωνία συνδιαλλαγής δεσμεύει μόνο εκείνους που την υπέγραψαν.
- Στην αίτηση επισυνάπτεται σε πρότυπο γραμμάτιο κατάθεσης του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων ποσό 5.000 ευρώ για την αμοιβή του εμπειρογνώμονα και του μεσολαβητή.
- Το Δημόσιο, Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, δημόσιες επιχειρήσεις, φορείς κοινωνικής πρόνοιας και ασφάλισης μπορούν να συναινούν σε

μείωση των απαιτήσεων, με τους ίδιους όρους που θα μείωνε τις απαιτήσεις του και ένας ιδιώτης δανειστής.

3.5.2 Λόγοι Απόρριψης της Αίτησης για Υπαγωγή στο Άρθρο 99

Υπάρχουν ορισμένες περιπτώσεις που η ένταξη στο άρθρο 99 δεν είναι δυνατή. Το Δικαστήριο μετά από τον έλεγχο της αίτησης, μπορεί να την απορίψει αν συντρέχουν ένας ή περισσότεροι από τους παρακάτω λόγους:

- οι όροι της συμφωνίας δεν εξασφαλίζουν την διάρκεια της επιχειρηματικής δραστηριότητας.
- θίγονται τα συμφέροντα των πιστωτών που δεν υπέγραψαν την συμφωνία.
- Η διάρκεια ισχύος της συμφωνίας συνομολογείται για διάστημα πέραν των δύο ετών από την επικύρωση της.
- Αν ο οφειλέτης έχει περιέλθει σε παύση πληρωμών με την αίτηση για την υπαγωγή στο άρθρο 99 πρέπει να συνυποβάλλει και αίτηση για την κήρυξη της πτώχευσης. Σε περίπτωση που δεν υποβληθεί αίτηση πτώχευσης, η αίτηση για υπαγωγή στη διαδικασία εξυγίανσης απορρίπτεται.

3.5.3 Περιεχόμενο και Αποτελέσματα της Διαδικασίας Εξυγίανσης

Ο κύριος στόχος της διαδικασίας εξυγίανσης είναι η αναδιάρθρωση και διατήρηση της επιχείρησης για να επιτευχθεί η διαδωσή της και μέσω αυτής να ικανοποιηθούν και οι πιστωτές της. Για να οριστικοποιηθεί η ένταξη στην διαδικασία ελέγχεται το κέρδος που θα είχαν οι πιστωτές από τη ρευστοποίηση του ενεργητικού της εταιρίας με αυτό που πιθανολογείται ότι θα έχουν μέσα από τη διαδικασία εξυγίανσης. Αν το δεύτερο ποσό είναι μικρότερο από το πρώτο, τότε οι πιστωτές βλάπτονται και η διαδικασία δεν προχωράει.

Για να ξεκινήσει η διαδικασία είναι απαραίτητη η απόφαση του δικαστηρίου, η οποία εκδίδεται εφόσον ο δικαστής πειστεί από την αίτηση του οφειλέτη και την έκθεση του εμπειρογνώμονα ότι η διαδικασία θα φέρει θετικά αποτελέσματα τόσο στην ικανοποίηση των πιστωτών όσο και στην επιβίωση της επιχείρησης, και ο διορισμός μεσολαβητή. Ο μεσολαβητής μπορεί να προτείνει διάφορες λύσεις όπως η μείωση των απαιτήσεων, η παράταση του χρόνου λήξης τους ή ακόμα και η εκποίηση μέρους της επιχείρησης και αφού συγκεντρώσει όλες τις απαιτήσεις των πιστωτών,

συντάσσει ένα πλάνο εσόδων για τους επόμενους σαρανταοχτώ μήνες. Το πλάνο αυτό παρουσιάζεται στους πιστωτές με στόχο να την επίτευξη της συμφωνίας, αν συνεναίσει η πλειοψηφία αυτών.

Αν επιτευχθεί η συμφωνία, επικυρώνεται με δικαστική απόφαση και ξεκινάει η διαδικασία της εξυγίανσης. Μετά τη δικαστική επικύρωση η επιχείρηση ξεκινάει να βαδίζει αυστηρά βάσει του πλάνου εξυγίανσης των σαρανταοχτώ δόσεων καθώς η μη πληρωμή κάποιας δόσης επιφέρει άμεση ανατροπή της διαδικασίας.

Τα σημαντικότερα προνόμια που προσφέρει η επικύρωση της συμφωνίας στον οφειλέτη είναι η αναστολή ασφαλιστικών μέτρων εναντίον του και η άρση απαγόρευσης έκδοσης επιταγών.

4 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

4.1 Εμφάνιση Προβληματικών Επιχειρήσεων στην Ελλάδα

Οι πρώτες προβληματικές επιχειρήσεις έκαναν την εμφάνισή τους στην ελληνική οικονομία στις αρχές του 1977. Οι παράγοντες που συνετέλεσαν στη δημιουργία προβληματικών επιχειρήσεων ήταν οι διάφορες διεργασίες που έλαβαν χώρα στον τομέα τόσο της βιομηχανικής όσο και της οικονομικής πολιτικής κατά τη δεκαετία του 1950.

Μετά την μεταπολεμική περίοδο, λόγω της εκρηκτικής κατάστασης που επικρατούσε στην αγορά, ένα μέρος από την αμερικανική βοήθεια δόθηκε στις βιομηχανικές επιχειρήσεις με τη μορφή δανείου, ώστε να καταφέρουν να αναπτυχθούν. Ωστόσο, η περίοδος μετά το 1956 έδειξε κάθε άλλο παρά ανάπτυξη, καθώς οι επενδύσεις σε τομείς που θα μπορούσαν να είχαν βοηθήσει την οικονομία ήταν ελάχιστες.

Επιπλέον, παράγοντες όπως οι πετρελαϊκές κρίσεις, τα υψηλά επιτόκια κατά τη δεκαετία του 70, η βιομηχανική πολιτική της εποχής η οποία δεν προέβλεπε μακροπρόθεσμη προοπτική, η επενδυτική αποχή, η έντονη γραφειοκρατία, η παραοικονομία, η έλλειψη οργάνωσης κλπ., είχαν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία αρνητικού κλίματος στις βιομηχανικές κυρίως επιχειρήσεις. Έτσι, πολλές ελληνικές επιχειρήσεις δεν κατάφεραν να εκσυγχρονιστούν, να αναπροσαρμόσουν τις παραγωγικές τους δραστηριότητες και να συμβαδίσουν με τις τεχνολογικά αναπτυγμένες χώρες (Τσόλκα, 1987).

Το πρόβλημα αυτό έγινε ιδιαίτερα έντονο μετά το 1977 στο πιστωτικό σύστημα, καθώς αρκετές μεγάλες βιομηχανικές μονάδες αδυνατούσαν να πληρώσουν τις ληξιπρόθεσμες οφειλές τους, με αποτέλεσμα αυτές να διογκώνονται. Μέχρι τον Οκτώβρη του 1985, ήδη 140 μεγάλες βιομηχανικές επιχειρήσεις είχαν δηλώσει επίσημα το πρόβλημά τους, ενώ παράλληλα με αυτές και ένας μεγάλος αριθμός μικρομεσαίων επιχειρήσεων εμφάνισε αδυναμία πληρωμής των υποχρεώσεών του καθώς και χρηματοδότησης από τις τράπεζες (Κάτσος, 1988).

Η ελληνική κυβέρνηση σε μια προσπάθειά της να αντιμετωπίσει αυτό το φαινόμενο και να περιορίσει τον αριθμό των προβληματικών επιχειρήσεων, στα μέσα του 1983 ίδρυσε τον Οργανισμό Οικονομικής Ανασυγκρότησης Επιχειρήσεων, ο οποίος σε

συνεργασία με το τραπεζικό σύστημα της χώρας ανέλαβε ουσιαστικά την προσωρινή διεύθυνση των προβληματικών επιχειρήσεων. Εξαιτίας όμως του μη καθορισμού των στόχων του οργανισμού και της καθυστέρησης του διαχειριστικού ελέγχου, ο αριθμός των υπερχρεωμένων επιχειρήσεων αυξανόταν (Τσόλκα, 1987).

Η αυξητική αυτή πορεία του αριθμού των πτωχεύσεων συνεχίστηκε για μεγάλο χρονικό διάστημα, με μικρά διαστήματα μείωσης, και κορυφώθηκε το 1996. Μετά το 1996, ο αριθμός των πτωχεύσεων μειώθηκε σημαντικά λόγω της εξυγίανσης της ελληνικής οικονομίας μέσα από τις διαρθρωτικές αλλαγές της περιόδου που επέφερε η συνθήκη του Μάαστριχτ. Ωστόσο, από το 2004 και έπειτα ο αριθμός των πτωχευμένων επιχειρήσεων ακολούθησε πάλι ανοδική πορεία, με ραγδαία αύξηση κυρίως μετά το 2008 εξαιτίας της οικονομικής κρίσης που έπληξε τη χώρα μας. Το μεγαλύτερο ποσοστό προβληματικότητας από το 1973, εμφανίστηκε κυρίως στους κλάδους της Κλωστοϋφαντουργίας και του Έτοιμου Ενδύματος, ενώ ακολούθησαν οι κλάδοι των Επίπλων, Τροφίμων και Μεταλλικών προϊόντων (Γαγάνης κ.α., 2006).

4.2 Παράγοντες που Οδήγησαν τις Ελληνικές Επιχειρήσεις στην Πτώχευση

Οι προβληματικές επιχειρήσεις που έκαναν την εμφάνισή τους στην Ελλάδα στις αρχές της δεκαετίας του '80, οφείλονται σύμφωνα με τον Σακελλαρόπουλο (1992), σε τρεις κυρίως παράγοντες. Ως πρώτος παράγοντας, αναφέρεται η μείωση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος, καθώς και της παραγωγικότητας σε σχέση με τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες. Ακόμα, η αύξηση του τομέα των υπηρεσιών και η μείωση του βιομηχανικού τομέα, ιδίως της μεταποίησης, οδήγησε σε αποβιομηχάνιση της οικονομίας. Ένας τρίτος παράγοντας που συνέβαλε στη δημιουργία προβληματικών επιχειρήσεων στην Ελλάδα, ήταν η μείωση των επενδύσεων στη βιομηχανία, εξαιτίας της αδυναμίας του βιομηχανικού τομέα να επενδύσει σε νέα προϊόντα και τεχνολογία, και κατά συνέπεια να αυξήσει την ανταγωνιστικότητά του.

Τα τελευταία χρόνια, ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες που οδήγησε πλήθος ελληνικών επιχειρήσεων στην πτώχευση ή ένα βήμα πριν την πτώχευση είναι η διεθνής κρίση και η παρατεταμένη ύφεση που αντιμετωπίζει η χώρα μας. Η ύφεση, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, εκδηλώνεται ως μείωση του ρυθμού αύξησης του ΑΕΠ, έτσι όσο μειώνεται ο μέσος ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ στη χώρα μας, τόσο

αυξάνεται ο αριθμός των πτωχευμένων επιχειρήσεων. Επιπλέον, ένας άλλος σημαντικός παράγοντας είναι το πρόβλημα ρευστότητας που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις λόγω της δυσκολίας ανεύρεσης κεφαλαίων. Η παροχή ρευστού από το τραπεζικό σύστημα είναι πλέον δύσκολη, λόγω της απροθυμίας των τραπεζών να τις χρηματοδοτήσουν. Ακόμα, η απουσία αγοραστικού ενδιαφέροντος από τους επενδυτές, η αδυναμία του κράτους και των ιδιωτών πελατών να ανταποκριθούν στις οφειλές τους προς την επιχείρηση, το χαμηλό επίπεδο κερδών, η χαμηλή κεφαλαιακή επάρκεια, ο διεθνής ανταγωνισμός κλπ. είναι οι κυριότεροι παράγοντες που οδήγησαν πολλές ελληνικές επιχειρήσεις να καταθέσουν αίτηση πτώχευσης.

Εκτός όμως από τους παράγοντες αυτούς που προέρχονται από το εξωτερικό περιβάλλον, σημαντικό ρόλο έπαιξαν και κάποιοι εσωτερικοί παράγοντες. Μια σειρά από φιλόδοξες επενδύσεις, που ήταν απόρροια της επεκτατικής πολιτικής της επιχείρησης, ειδικά σε περίοδο κρίσης είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία προβλημάτων στην εκτέλεση των έργων της. Επίσης, μια σειρά από ατυχείς επενδύσεις και κακές επιλογές, οφείλονταν στην έλλειψη οργάνωσης και διοίκησης της επιχείρησης. Αυτό που χαρακτηρίζει πολλές ελληνικές επιχειρήσεις είναι η κακοδιαχείριση και οι λάθος χειρισμοί των ιδιοκτητών. Παρακάτω παρατίθενται οι δηλώσεις ενός συνόλου εισηγμένων και μη εισηγμένων ελληνικών επιχειρήσεων στο Χρηματιστήριο Αθηνών, σχετικά με τους παράγοντες που τις οδήγησαν στην υποβολή αίτησης υπαγωγής στο άρθρο 99 του νόμου 3588/2007:

- NUTRIART ABEE

Η εταιρεία Nutriart ABEE σε μια ανακοίνωσή της προς την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, ανέφερε ότι «ο σημαντικότερος λόγος που την οδήγησε στην υποβολή αίτησης πτώχευσης, ήταν η σημαντική καθυστέρηση στην υλοποίηση της χρηματοοικονομικής αναδιάρθρωσης. Έτσι, παρά τον όγκο των διατεθέντων κεφαλαίων, το γεγονός ότι τα κεφάλαια αυτά δόθηκαν σταδιακά και με καθυστερήσεις και σε συνδυασμό με τη διεθνή κρίση (μεγάλη αύξηση τιμών σίτου/αλεύρων) και την παρατεταμένη ύφεση στην ελληνική αγορά, είχαν ως αποτέλεσμα να μην αποφευχθεί η συρρίκνωση της παραγωγής, που με τη σειρά της, οδήγησε σε μη εφοδιασμό της αγοράς με προϊόντα της εταιρείας και απώλεια πωλήσεων. Αποτέλεσμα ήταν η εταιρεία να στερηθεί του απαραίτητου κεφαλαίου

κίνησης και να μην είναι σε θέση πλέον να ανταποκριθεί στις οικονομικές υποχρεώσεις της» (www.tovima.gr).

- ΜΠΑΜΠΗΣ ΒΩΒΟΣ ΔΙΕΘΝΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗ Α.Ε.

Οι σημαντικότερες αιτίες που οδήγησαν την εταιρεία στον προθάλαμο του άρθρου 99, ήταν η απόφαση πολλών επιχειρήσεων να ξενοικιάσουν τα γραφεία που η εταιρεία νοίκιαζε σε αυτές για χρόνια, η τραγική οικονομική κατάσταση της Ελλάδας στον κλάδο του real estate, καθώς και το ανολοκλήρωτο project του Βοτανικού. Ο κ. Βωβός σε δηλώσεις του σχετικά με την οικονομική κατάσταση της εταιρείας ανέφερε ότι «η εταιρεία υπήρξε από συστάσεώς της και επί σειρά δεκαετιών κερδοφόρα, μέχρι και την εμφάνιση της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα το έτος 2008 και την έκδοση της ακυρωτικής απόφασης της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας στις αρχές του έτους 2009, η οποία οδήγησε στη ματαίωση της οικοδόμησης εμπορικού κέντρου συμφερόντων της στην περιοχή του Βοτανικού» (www.newpost.gr · www.protothema.gr).

- ΑΤΛΑΝΤΙΚ ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ Α.Ε.Ε.

Η γνωστή αλυσίδα σούπερ μάρκετ «Ατλάντικ», τον Αύγουστο του 2011 κήρυξε πτώχευση καθώς απέτυχε να ενταχθεί στο άρθρο 99. Οι κακοί χειρισμοί επί σειρά ετών της διοίκησης σε συνδυασμό με την κακή πορεία της χώρας, οδήγησε την επιχείρηση στην καταστροφή, μαζί με τους προμηθευτές της (www.protothema.gr).

- SPRIDER STORES Α.Ε.Β.Ε.

Η επεκτατική πολιτική του δικτύου καταστημάτων εντός και εκτός της Ελλάδας με εύκολο δανειακό χρήμα που ακολούθησε η εταιρεία σε μια περίοδο που ολοένα και περισσότεροι επιχειρηματικοί όμιλοι στην Ελλάδα έκλειναν, ήταν ένας από τους βασικούς λόγους που οδήγησε την εταιρεία στην χρεοκοπία. Η εταιρεία Sprider Stores σε ανακοίνωσή της υποστήριξε πως «η παρατεταμένη ύφεση της ελληνικής οικονομίας, ο περιορισμός του διαθέσιμου εισοδήματος των καταναλωτών, η αύξηση του κόστους χρηματοδότησης, οι καταστροφικές συνέπειες της πυρκαγιάς στις κεντρικές αποθήκες και εγκαταστάσεις της εταιρείας, η άρνηση των ασφαλιστικών εταιρειών να την αποζημιώσουν έστω και μερικώς, αλλά και η αίτηση πτώχευσης που κατέθεσε ο προμηθευτής της Sprider Stores, επιδείνωσαν επιπρόσθετα την

κατάσταση και οδήγησαν την εταιρεία στην πτώχευση» (www.tovima.gr · www.fimes.gr).

- ΕΔΡΑΣΗ-Χ. ΨΑΛΛΙΔΑΣ

Ο βασικότερος λόγος που οδήγησε την εταιρεία στην αίτηση πτώχευσης ήταν τα προβλήματα ρευστότητας που προέκυψαν από τη μείωση του κατασκευαστικού αντικειμένου, αλλά κυρίως η αδυναμία του κράτους και των ιδιωτών πελατών να ανταποκριθούν στις οφειλές τους προς την εταιρεία (www.tovima.gr).

- ΓΕΝΕΡ Α.Ε.

Η εταιρεία με μια επιστολή της προς την επιτροπή κεφαλαιαγοράς δήλωσε πως «το μεγάλο ύψος των ληξιπρόθεσμων οφειλών μας, οφείλονται στην πρόσκαιρη ταμειακή δυσχέρεια, δεδομένου ότι λόγω των γνωστών συνθηκών που επικρατούν στην αγορά, αντιμετωπίζουμε προβλήματα στην είσπραξη μεγάλης αξίας ληξιπρόθεσμων απαιτήσεων από τρίτους» (www.euro2day.gr).

- ΠΕΤΖΕΤΑΚΙΣ Α.Ε.

Μια σειρά ατυχών επενδύσεων από το 2005, ήταν η βασική αιτία δημιουργίας προβλημάτων στην επιχείρηση. Με τη διεθνή κρίση του 2008, η απροθυμία των τραπεζών για χρηματοδότηση, ανάγκασε την επιχείρηση να απευθυνθεί στην ελβετική Javes. Η κίνηση αυτή όμως είχε ως αποτέλεσμα τον περιορισμό του ιδρυτή του ομίλου σε πρόεδρο με μη εκτελεστικές αρμοδιότητες. Οι Ελβετοί από την άλλη δεν έβαλαν ούτε ένα ευρώ στην εταιρεία, αφήνοντας τεράστιες εκκρεμότητες ως προς τις πληρωμές του προσωπικού και την οφειλή προς το Δημόσιο (www.prismanews.gr).

- ΝΕΟΣΕΤ

Η εταιρεία απέδωσε την κατάθεση αίτησης για την υπαγωγή της στο άρθρο 99 σε δύο παράγοντες, στον ανταγωνισμό των ξένων αλυσίδων, ΙΚΕΑ κλπ, και στην κρίση που βιώνει η ελληνική οικονομία. Αυτοί οι δύο παράγοντες, οδήγησαν την εταιρεία σε ασφυξία αφού οι μειωμένες πωλήσεις και οι συσσωρευόμενες ζημιές δεν τις επέτρεψαν να καλύπτει τις υποχρεώσεις της (www.prismanews.gr).

- ΕΙΚΟΝΑ - ΗΧΟΣ Α.Ε.Ε.

Η έλλειψη ρευστού, η αδυναμία ομαλής τροφοδοσίας της επιχείρησης με εμπορεύματα, αλλά και η επίσχεση εργασίας εκ μέρους του απλήρωτου προσωπικού της, ήταν οι κύριοι λόγοι που οδήγησαν την άλλοτε εισηγμένη εταιρεία σε κατάσταση πτώχευσης (www.imerisia.gr).

- SATO

Μια σειρά από κακές επενδύσεις τόσο σε εμπορικά κέντρα (Athens Heart) όσο και στο real estate, καθώς και η πτώση στις πωλήσεις επίπλων στη χώρα μας, ήταν δύο από τους λόγους που οδήγησαν την επιχείρηση σε κατάσταση πτώχευσης. Ένας ακόμα λόγος ήταν η κακή διοίκηση, καθώς ενώ η επιχείρηση οδηγούνταν στην πτώχευση, ο ιδιοκτήτης της συνέχιζε να ξοδεύει χρήματα σε μεγαλεπήβολα σχέδια εμπορικών κέντρων (www.prismanews.gr · www.protothema.gr).

- FOKAS

Η βαθιά κρίση, η αυξημένη μόχλευση και η κακοδιαχείριση αποτελούν τον κύριο λόγο αδυναμίας ανταπόκρισης της επιχείρησης σε βασικές της υποχρεώσεις. Μαζί με αυτά, η επιχείρηση είχε να αντιμετωπίσει και το υψηλό ποσοστό δανεισμού, το οποίο είχε φτάσει στα ίδια επίπεδα με τις πωλήσεις (www.prismanews.gr).

- ΑΓΝΟ

Οι βασικότεροι λόγοι που οδήγησαν την εταιρεία ΑΓΝΟ στην πτώχευση ήταν ο αυξημένος ανταγωνισμός στην αγορά του φρέσκου γάλακτος και η κακή διαχείριση από τις διοικήσεις τα τελευταία χρόνια. Παράδειγμα των λανθασμένων χειρισμών αποτελεί το γεγονός ότι από το 2003, όπου η εταιρεία πωλήθηκε στην Κολιός χωρίς κανένα δάνειο, δεν κατάφερε να εμφανίσει καμία κερδοφόρα χρήση. Επιπλέον, οι σημαντικές καθυστερήσεις πληρωμών από σούπερ μάρκετ μεγάλωσαν τα ήδη μεγεθυμένα λόγω κρίσης προβλήματα ρευστότητας (www.ethnos.gr). Το μεγαλύτερο λάθος όλων αυτών των επιχειρήσεων που αναγκάστηκαν να υποβάλουν αίτηση υπαγωγής στο άρθρο 99 του Πτωχευτικού Κώδικα, ήταν ότι παρόλο που είχαν διαθέσιμες όλες τις βασικές ενδείξεις για τις δυσμενείς επιχειρηματικές συνθήκες που θα ακολουθήσουν, δεν έκαναν τους κατάλληλους χειρισμούς ώστε να καταφέρουν να τις αντιμετωπίσουν. Συγκεκριμένα, η καθυστερημένη αντίδραση των περισσότερων ελληνικών επιχειρήσεων σχετικά με την έναρξη της διαδικασίας αναδιάρθρωσης, σε συνδυασμό με την έλλειψη εξειδικευμένων στελεχών σε ό,τι

αφορά την αναδιάρθρωση και την αναχρηματοδότηση των υποχρεώσεών τους, είχε ως αποτέλεσμα ολόένα και περισσότερες επιχειρήσεις να αντιμετωπίζουν προβλήματα και να κλείνουν (www.bloko.gr).

4.3 Μελέτη της ΤτΕ -Η υπερχρέωση των επιχειρήσεων οδηγεί σε πτώχευση

Σύμφωνα με την μελέτη οι εξελίξεις που προέκυψαν λόγω της κρίσης αναφορικά με τις δυνατότητες χρηματοδότησης των επιχειρήσεων είναι πιθανόν να επιταχύνουν την κλαδική αναδιάρθρωση της οικονομίας. Καθώς η έλλειψη χρηματοδότησης και η συσσώρευση ζημιών συμπιέζουν τις δυνατότητες των επιχειρήσεων να υλοποιήσουν τα επιχειρηματικά τους σχέδια αλλά και να αντιμετωπίσουν τις ταμειακές τους ανάγκες, ένας αριθμός επιχειρήσεων είναι πιθανόν να οδηγείται σε πτώχευση. (www.bankofgreece.gr)

Στη μελέτη με τίτλο: «Η χρηματοδότηση των ελληνικών επιχειρήσεων προ και κατά τη διάρκεια της κρίσης» τονίζεται ότι το μέγεθος των επιχειρήσεων, η κερδοφορία και το χαμηλό λειτουργικό κόστος υπήρξαν σημαντικοί παράγοντες διατήρησης της πρόσβασης σε χρηματοδότηση σε ένα περιβάλλον αυξημένης αποφυγής κινδύνων και στενότητας χρηματοδοτικών πόρων. Όσον αφορά τη χρηματοδότηση των επιμέρους κλάδων, παρατηρούμε ότι η κρίση είχε ως συνέπεια τη μείωση του δανεισμού για σχεδόν όλους τους κλάδους, με σημαντικότερες επιπτώσεις στον κλάδο του εμπορίου, όπου τόσο ο βραχυπρόθεσμος όσο και ο μακροπρόθεσμος δανεισμός εμφανίζονται αρνητικοί. Ταυτόχρονα, ο βαθμός μόχλευσης μειώνεται σταδιακά σε όλους τους κλάδους από το 2009, μετά την αύξηση που είχε σημειώσει την περίοδο της πιστωτικής επέκτασης. Κατά συνέπεια, είναι επόμενο οι κλάδοι που εμφανίζουν μεγάλη εξάρτηση από ξένα κεφάλαια, όπως το εμπόριο, να αντιμετωπίζουν μεγαλύτερα προβλήματα επιβίωσης των επιχειρήσεων σε σχέση με κλάδους με μικρότερο βαθμό μόχλευσης και υγιέστερη χρηματοοικονομική κατάσταση. (www.bankofgreece.gr)

Σύμφωνα με την μελέτη η Ελλάδα (μαζί με την Ιταλία και την Κύπρο), ανήκει στις χώρες με το μεγαλύτερο ποσοστό τραπεζικής χρηματοδότησης (ως προς το σύνολο της χρηματοδότησης) τόσο κατά την περίοδο προ της κρίσης όσο και στη διάρκεια της κρίσης. Συγκεκριμένα, ο μέσος όρος του ποσοστού του τραπεζικού δανεισμού ως προς τη συνολική χρηματοδότηση για την περίοδο 2003-2008 στην Ελλάδα ανέρχεται

σε 70,6% έναντι 49,1% για το σύνολο της ευρωζώνης, ενώ το ποσοστό παραμένει ιδιαίτερα υψηλό και κατά τη διάρκεια της κρίσης (την περίοδο 2009-2012), καθώς ανέρχεται σε 72,9% (έναντι 49,9% για την ευρωζώνη). (www.bankofgreece.gr)

Η μεγάλη εξάρτηση της χρηματοδότησης των επιχειρήσεων από τον τραπεζικό δανεισμό οφείλεται εν μέρει και στο γεγονός ότι στην πλειοψηφία τους οι ελληνικές επιχειρήσεις είναι μικρομεσαίες και λόγω του μεγέθους τους δεν έχουν εύκολη πρόσβαση σε εναλλακτικές πηγές εξωτερικής χρηματοδότησης. Σύμφωνα με την μελέτη στην Ελλάδα οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις συνεισφέρουν το 70,2% της οικονομικής προστιθέμενης αξίας στην ελληνική οικονομία και το 85,2% της απασχόλησης στον ιδιωτικό μη χρηματοπιστωτικό τομέα, ενώ τα αντίστοιχα ποσοστά για την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι πολύ μικρότερα (58,1% της συνολικής προστιθέμενης αξίας και 67,4% της συνολικής απασχόλησης). (www.bankofgreece.gr)

Η δυσκολία πρόσβασης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στον τραπεζικό δανεισμό κατά τη διάρκεια της κρίσης, σύμφωνα τόσο με στοιχεία της ΕΚΤ όσο και με τη μελέτη της Bain και του IIF (2013), αυξήθηκε σημαντικά και σε άλλες χώρες της ΕΕ εκτός της Ελλάδος, ιδιαίτερα σε αυτές που εφαρμόζουν προγράμματα οικονομικής προσαρμογής. (www.bankofgreece.gr)

4.4 Στοιχεία Πτωχευμένων Επιχειρήσεων ανά τον Κόσμο

Η εξάπλωση της οικονομικής κρίσης στο σύνολο σχεδόν της Ευρώπης είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία παρατεταμένης έντασης στις χρηματοπιστωτικές αγορές. Οι όροι χρηματοδότησης καθώς και η εμπιστοσύνη τόσο των επιχειρήσεων όσο και των καταναλωτών στην Ευρώπη χρόνο με τον χρόνο επιδεινώνεται. Όλες αυτές οι εξελίξεις, σε συνδυασμό με τα προγράμματα λιτότητας, συνετέλεσαν στη μείωση του ρυθμού οικονομικής ανάπτυξης καθώς και του δυναμισμού της οικονομικής δραστηριότητας σε όλη την Ευρώπη. Αντίθετα, προτίμησαν τα εύκολα κέρδη μέσα από τη συνεχή χρηματοδότηση του τραπεζικού συστήματος.

Θύματα αυτής της συνεχιζόμενης ευρωπαϊκής κρίσης είναι οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις, οι οποίες ήρθαν αντιμέτωπες με αισθητά υψηλότερα κόστη αναχρηματοδότησης και αδυναμία εύρεσης κεφαλαίων. Παρόλο που αρκετές χώρες άρχισαν σιγά-σιγά να ανακάμπτουν δε συνέβη το ίδιο και με τις επιχειρήσεις. Σύμφωνα με την έκθεση της Creditreform, ο αριθμός των εταιρικών πτωχεύσεων για

τις χώρες της Δυτικής Ευρώπης αυξάνεται χρόνο με τον χρόνο. Από τον παρακάτω πίνακα βλέπουμε πως ο αριθμός των πτωχεύσεων από το 2007 έως το 2009 έχει αυξηθεί σημαντικά. Το 2010 παρουσιάστηκε μια ελάχιστη μείωση, ενώ το 2011 ο αριθμός των εταιρικών πτωχεύσεων αυξήθηκε πάλι κατά 3%, δηλαδή από 174.463 το 2010 σε 174.917 το 2011.

Πίνακας 1 Πτωχεύσεις Εταιριών στη Δυτική Ευρώπη Πηγή: Creditreform Economic Research Unit

	2011	2010	2009	2008	2007	Μεταβολή (%) 2010/11
Αυστρία	6.194	6.657	7.076	6.500	6.362	-7,0
Βέλγιο	10.182	9.570	9.382	8.476	7.678	+6,4
Δανία	5.447	6.461	5.710	3.709	2.401	-15,7
Φινλανδία	3.005	2.864	3.275	2.612	2.254	+4,9
Γαλλία	49.506	51.060	53.547	49.723	42.532	-3,0
Γερμανία	30.200	32.060	32.930	29.580	29.150	-5,8
Ελλάδα	452	355	355	359	524	+27,3
Ιρλανδία	1.631	1.525	1.406	773	363	+7,0
Ιταλία	11.792	10.089	8.354	6.498	5.518	+16,9
Λουξεμβούργο	961	918	698	590	680	+4,7
Ολλανδία	7.000	7.211	8.040	4.635	4.602	-2,9
Νορβηγία	4.361	4.435	5.013	3.637	2.845	-1,7
Πορτογαλία	6.025	5.144	4.450	3.267	2.123	+17,1
Ισπανία	5.752	4.845	4.984	2.528	880	+18,7
Σουηδία	7.177	7.546	7.892	6.298	5.791	-4,9
Ελβετία	6.661	6.255	5.215	4.222	4.314	+6,5
Ηνωμένο Βασίλειο	18.571	17.468	19.908	16.268	12.893	+6,3
Σύνολο	174.917	174.463	178.235	149.675	130.910	+0,3

Η δεινή οικονομική κατάσταση της χώρας μας αντικατοπτρίζεται από τον ρυθμό αύξησης των εταιρικών πτωχεύσεών της. Βλέπουμε, πως ενώ ο αριθμός των πτωχευμένων επιχειρήσεων μέχρι το 2010 ήταν σχετικά σταθερός, το 2011 παρατηρήθηκε μια αύξηση της τάξεως του 27,3%. Το ίδιο ανησυχητικά υψηλά επίπεδα παρουσιάζουν και άλλες χώρες όπως, η Ισπανία (+18,7%), η Πορτογαλία (+17,1%), η Ιταλία (+16,9%) και η Ιρλανδία (+7,0%). Αντίθετα, οι χώρες με τις μεγαλύτερες μειώσεις στον αριθμό των πτωχεύσεων, είναι η Δανία (-15,7%), η Γερμανία (-5,8%) και η Αυστρία (-7,0%). Γενικά παρατηρούμε πως οι χώρες που παρουσιάζουν μείωση στον αριθμό των πτωχευμένων επιχειρήσεων είναι περίπου ίσες με αυτές στις οποίες ο αριθμός των πτωχεύσεων αυξάνεται. Επομένως, παρατηρείται μια γενική στασιμότητα στο σύνολο των πτωχεύσεων το 2011.

Επιπλέον, στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται ο δείκτης πτώχευσης για κάθε μια από τις χώρες της Δυτικής Ευρώπης που εξετάστηκαν. Βλέπουμε ότι η Ελλάδα είναι στην πρώτη θέση του πίνακα καθώς εμφανίζει τις λιγότερες πτωχεύσεις ανά 10.000

επιχειρήσεις, και συγκεκριμένα 5 πτωχευμένες επιχειρήσεις στις 10.000. Οι χώρες με τους υψηλότερους δείκτες είναι το Λουξεμβούργο με 316 πτωχευμένες επιχειρήσεις στις 10.000 και ακολουθεί με μεγάλη διαφορά η Δανία με 182 πτωχεύσεις ανά 10.000 επιχειρήσεις. Στη μέση ακριβώς του πίνακα βρίσκεται η Γερμανία με 84 πτωχεύσεις ανά 10.000 επιχειρήσεις, η οποία ξεπερνάει το μέσο όρο που είναι 68 πτωχευμένες επιχειρήσεις στις 10.000.

Πίνακας 2 Δείκτης Πτωχεύσεων στις Χώρες της Δυτικής Ευρώπης για το έτος 2011 Πηγή: Creditreform Economic Research Unit

	Πτωχεύσεις ανά 10.000 επιχειρήσεις
Ελλάδα	5
Ισπανία	18
Ιταλία	26
Πορτογαλία	57
Σουηδία	68
Ηνωμένο Βασίλειο	81
Ολλανδία	81
Ιρλανδία	82
Γερμανία	84
Νορβηγία	90
Φινλανδία	94
Γαλλία	94
Ελβετία	118
Βέλγιο	132
Αυστρία	152
Δανία	182
Λουξεμβούργο	316
Μέσος όρος	68

Με βάση τα στοιχεία που αποτυπώνονται στον πίνακα, θα λέγαμε ότι οι περιφερειακές χώρες της ευρωζώνης έχουν μικρότερο αριθμό πτωχευμένων επιχειρήσεων σε σχέση με τις κεντρικές χώρες, καθώς εμφανίζουν χαμηλότερους δείκτες πτώχευσης. Ωστόσο, το συμπέρασμα αυτό δεν είναι απόλυτα σωστό καθώς ο τρόπος υπολογισμού των δεικτών πτώχευσης μπορεί να είναι διαφορετικός και έτσι η σύγκρισή τους να μην είναι εφικτή. Ακόμα, ένας μεγάλος αριθμός επιχειρήσεων στις χώρες της νότιας Ευρώπης είναι μικροί έμποροι και ελεύθεροι επαγγελματίες, οι

οποίοι σε περίπτωση πτώχευσης δεν ακολουθούν την νομική πτωχευτική διαδικασία, αλλά απλά κλείνουν και παραμένουν ανενεργές. Έτσι, ο λόγος που αυτές οι χώρες παρουσιάζουν χαμηλούς δείκτες πτώχευσης, μπορεί να οφείλεται σε αυτούς τους παράγοντες.

Όσον αφορά τις πτωχεύσεις των επιχειρήσεων στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, και σε αυτές τις χώρες εξαιτίας των δύσκολων οικονομικών συνθηκών παρουσιάζεται μια αύξηση των πτωχευμένων επιχειρήσεων από το 2010 στο 2011 της τάξεως του 6,1%. Τη σημαντικότερη αύξηση στα ποσοστά των πτωχεύσεων παρουσίασε η Βουλγαρία με +114,3% καθώς και η Σλοβενία με ποσοστό +32,4%.

Πέρα από τις αυξήσεις, παρουσιάζονται και σημαντικές μειώσεις στα ποσοστά των πτωχεύσεων με πρώτη την Λετονία (-66,8%). Το υψηλό αυτό ποσοστό μείωσης των πτωχευμένων επιχειρήσεων οφείλεται στην άριστη διαχείριση των οικονομικών της χώρας, η οποία είχε εξαιρετικά θετικές επιπτώσεις και για τις τοπικές επιχειρήσεις. Έπειτα ακολουθεί η Εσθονία (-49,2%) και η Ρουμανία (-16,4%).

Πίνακας 3 Πτωχεύσεις Εταιριών στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη Πηγή: Creditreform Economic Research Unit

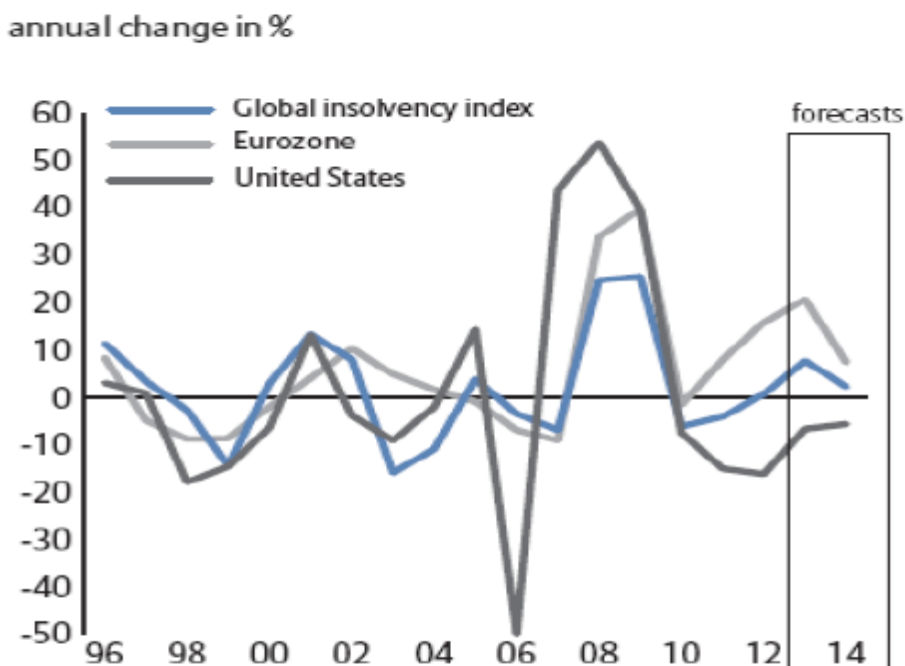
	2011	2010	Μεταβολή (%) 2010/11
Βουλγαρία	1.500	700	+114,3
Κροατία	1.450	1.501	-3,4
Τσεχική Δημοκρατία	6.753	5.559	+21,5
Εσθονία	256	504	-49,2
Ουγγαρία	20.322	17.487	+16,2
Λετονία	800	2.407	-66,8
Λιθουανία	1.512	1.496	+1,1
Πολωνία	705	665	+6,0
Ρουμανία	4.580	5.480	-16,4
Σλοβακία	870	830	+4,8
Σλοβενία	675	510	+32,4
Σύνολο	39.423	37.139	+6,1

Αξίζει να σημειωθεί ότι η σύγκριση και η ερμηνεία των στοιχείων αυτών θα πρέπει να γίνεται με ιδιαίτερη προσοχή, καθώς η σχετική νομοθεσία μεταξύ των διαφόρων χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης διαφέρει σημαντικά.

Όσον αφορά τις πτωχεύσεις των επιχειρήσεων στο σύνολο της ευρωζώνης για τα έτη 2013 και 2014, σύμφωνα με την Euler Hermes (2013), αναμένεται να αυξηθούν κατά 21% το 2013, ενώ το 2014 ο ρυθμός αύξησης των πτωχεύσεων να μειωθεί στο +7%.

Επίσης παρατηρούμε, πως ο παγκόσμιος αριθμός των πτωχευμένων επιχειρήσεων αυξήθηκε κατά 1% το 2012, ενώ αναμένεται μια περαιτέρω αύξηση της τάξεως του 8% για το 2013. Ωστόσο, το 2014 ο αριθμός των εταιρικών πτωχεύσεων προβλέπεται ότι θα μειωθεί στο +2%. Την πρώτη θέση με τις περισσότερες πτωχεύσεις το 2012 καταλαμβάνει η Δημοκρατία της Τσεχίας (+46%) και στη συνέχεια ακολουθούν η Πορτογαλία (+42%), η Σιγκαπούρη (+34%) και η Ισπανία (+32%). Στην Ελλάδα το ποσοστό των πτωχεύσεων είναι εξίσου υψηλό καθώς έφτασε το 30%. Από την άλλη πλευρά, οι σημαντικότερες μειώσεις των πτωχευμένων επιχειρήσεων καταγράφηκαν στην Εσθονία (-19%), στην Νότια Αφρική (-17%), στις ΗΠΑ (-16%) και στην Κίνα (-14%).

Πίνακας 4 Παγκόσμιος Δείκτης Πτωχεύσεων Πηγή: Euler Hermes

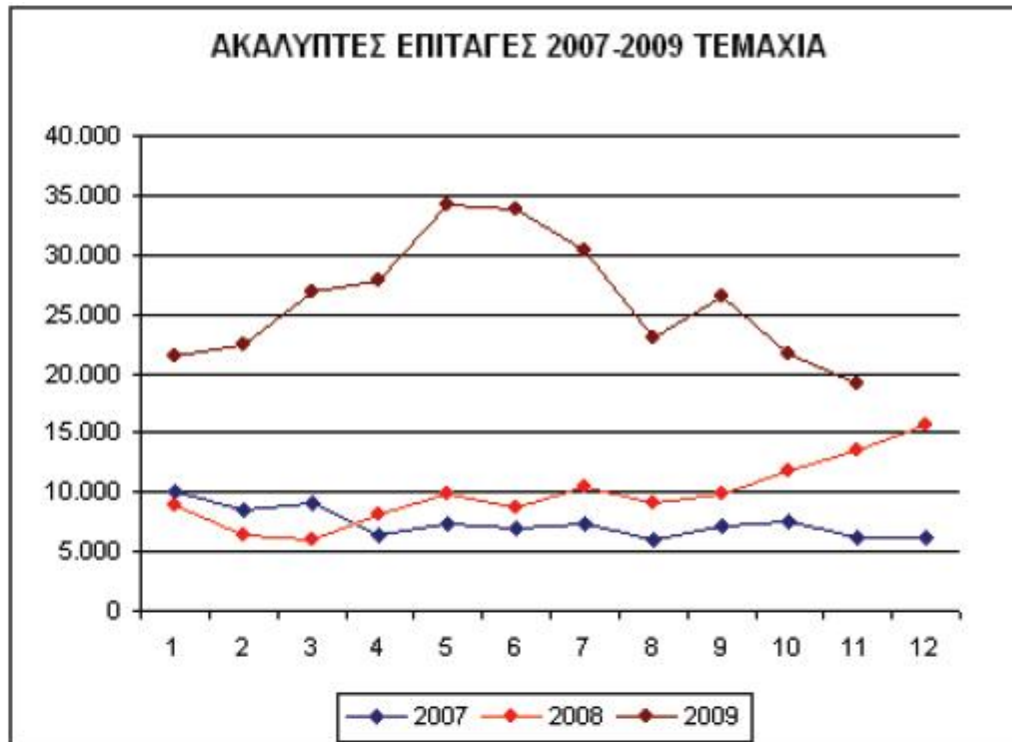

Γενικότερα, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι στις χώρες της ευρωζώνης από το 2010 και μετά, ο αριθμός των πτωχευμένων επιχειρήσεων αυξάνεται ολοένα και περισσότερο. Κύρια αιτία αυτού του φαινομένου είναι η οικονομική κρίση που μαστιάζει τις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες. Από το 2013 και μετά όμως αναμένεται τα πράγματα να καλυτερεύσουν και ο ρυθμός αύξησης των πτωχεύσεων να μειωθεί. Ωστόσο, όλη αυτή η οικονομική αναταραχή παρόλο που οδήγησε σε μια ραγδαία αύξηση των εταιρικών πτωχεύσεων, μπορεί να έχει και θετικά αποτελέσματα καθώς οι επιχειρήσεις με ελάχιστη προσαρμοστικότητα και καινοτόμες ιδέες θα δώσουν τη θέση τους σε εκείνες που μπορούν να προσαρμόζονται και να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της εποχής.

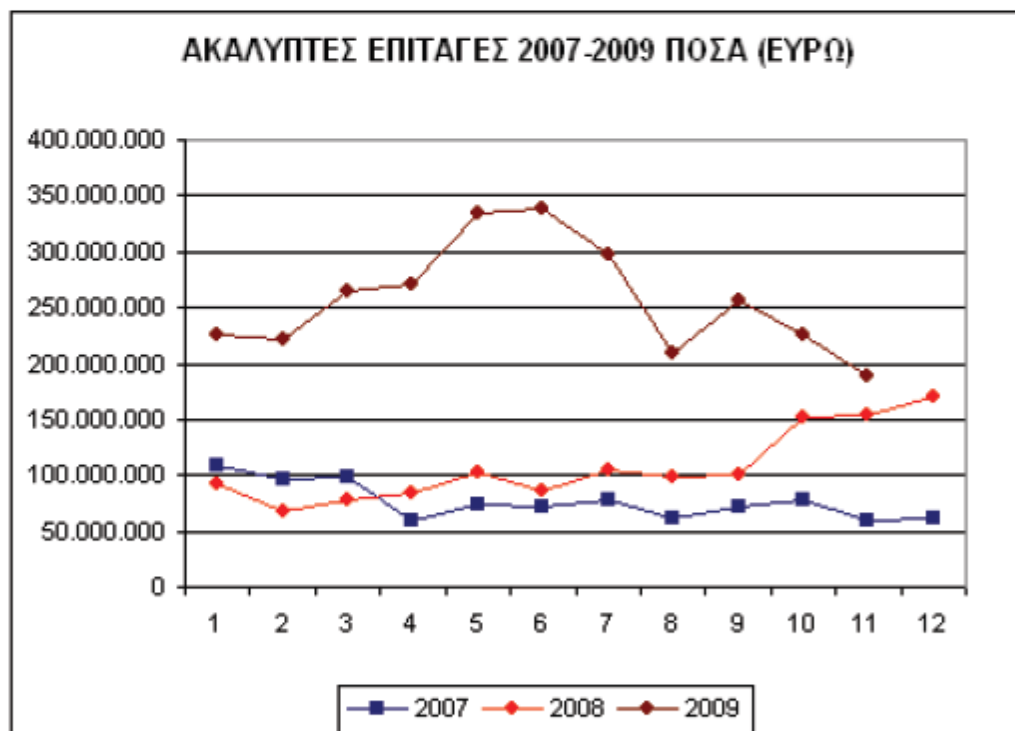
4.5 Σύνοψη

Στο χρονικό διάστημα από 11-26 Μαρτίου 2009 το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών πραγματοποίησε έρευνα για το κατά πόσο η οικονομική κρίση έχει επηρεάσει ή ενδέχεται να επηρεάσει τις ελληνικές επιχειρήσεις. Συγκεκριμένα το 60,3% των ερωτηθέντων επιχειρήσεων δηλώσαν ότι η οικονομική κρίση τις έχει επηρεάσει σε μεγάλο βαθμό, ενώ το 51,9% των επιχειρήσεων δήλωσαν ότι παρουσιάζεται αξιοσημείωτη πτώση στη ζήτηση των παρεχόμενων προϊόντων και υπηρεσιών τους. Το 41,7% των επιχειρήσεων δήλωσε ότι έχει κάνει ή σκέφτεται να κάνει μείωση στο προσωπικό τους λόγω κρίσης. Ακόμα το 8,8% των επιχειρήσεων δήλωσε ότι έχει προβεί σε κλείσιμο υποκαταστημάτων, ενώ το 4,7% έχει οδηγηθεί σε χρεοκοπία. Πιο απογοητευτικοί είναι οι απόλυτοι αριθμοί των επιχειρήσεων που αντιμετωπίζουν προβλήματα. Συγκεκριμένα 38.110 επιχειρήσεις κινδυνεύουν να κλείσουν, 134.662 παρουσιάζουν ζημιές, 192.708 βρίσκονται στα πρόθυρα μείωσης προσωπικού και 250.871 αδυνατούν να καλύψουν ταμειακές τους ανάγκες. Απογοητευτικά είναι και τα στοιχεία του τελευταίου έτους σε σχέση με τα δυο προηγούμενα για τις ακάλυπτες επιταγές και συναλλαγματικές σύμφωνα με την Τειρεσίας Α.Ε όπως φαίνεται και από τους παρακάτω πίνακες.

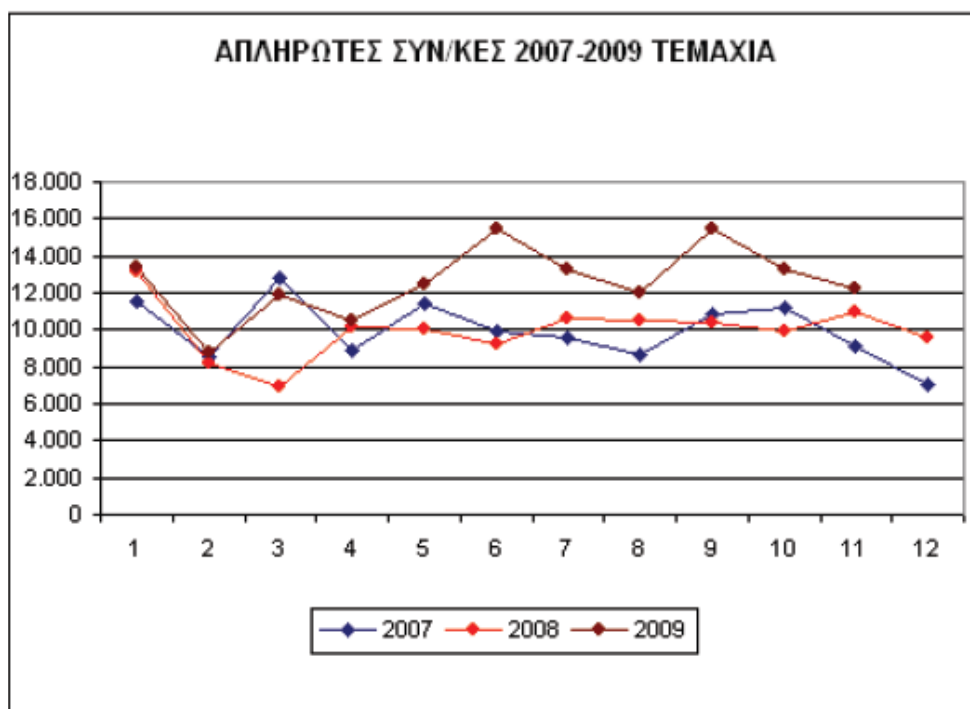
Πίνακας 5 Ακάλυπτες επιταγές 2007-2009 σε τεμάχια Πηγή: Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών

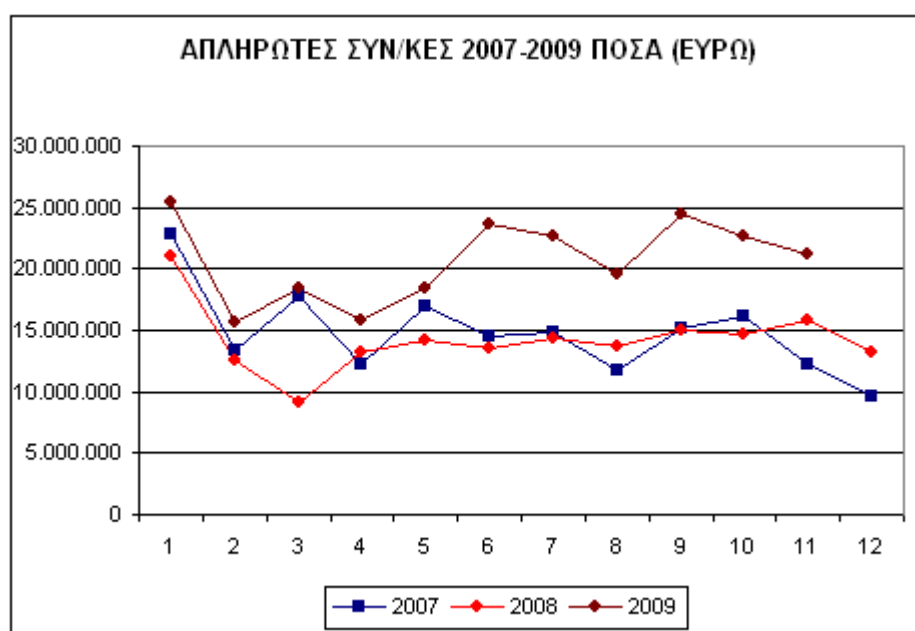
Πίνακας 6 Ακάλυπτες επιταγές σε Ευρώ Πηγή: Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών

Πίνακας 7 Απλήρωτες συναλλαγματικές σε τεμάχια Πηγή: Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών

Πίνακας 8 Απλήρωτες συναλλαγματικές σε ποσά Πηγή: Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών

Εξίσου απογοητευτικά είναι και τα στοιχεία για τα ελληνικά νοικοκυριά. Από έρευνα που έκανε το τμήμα Στατιστικής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών προκύπτει ότι η οικονομική κρίση οδηγεί τα ελληνικά νοικοκυριά σε υπερχρέωση των πιστωτικών τους καρτών. Σύμφωνα με την έρευνα 1 στους 4 Έλληνες βρήκε διέξοδο στα οικονομικά του προβλήματα χρεώνοντας την πιστωτική κάρτα και

εκτιμάται ότι 12 στους 100 δεν θα μπορέσουν να πληρώσουν ούτε την ελάχιστη καταβολή ενώ το σύνολο των οφειλών προς τις τράπεζες για τις πιστωτικές κάρτες ξεπερνούν τα 10 δις ευρώ.

Συμπεραίνουμε επομένως από τα παραπάνω πόσο δυσμενές είναι το οικονομικό κλίμα το πόσο επιτακτική ανάγκη ήταν το να ανανεωθεί το Πτωχευτικό δίκαιο (και για τους εμπόρους και για τους ιδιώτες) στη χώρα μας, καθώς με το προϊσχύσαν δίκαιο οι περισσότερες από τις υπό πτώχευση επιχειρήσεις θα έκλειναν και οι πιστωτές τους δεν θα ικανοποιούνταν στο βαθμό που μπορούν πλέον με το Πτωχευτικό Κώδικα, ενώ τα υπερχρεωμένα νοικοκυριά θα αντιμετώπιζαν δυσάρεστες συνέπειες από τη μη αποπληρωμή των χρεών τους.

Ο κίνδυνος της μεγάλης αύξησης των πτωχεύσεων λόγω της μεγάλης χρηματοπιστωτικής κρίσης έχει οδηγήσει στο εξετάζονται κάποιες αλλαγές στον Πτωχευτικό Κώδικα ώστε επιχειρήσεις που κινδυνεύουν με πτώχευση να αντιμετωπίζονται με πιο ευνοϊκούς όρους. Πιο συγκεκριμένα: α) μελετάται να επεκταθεί η Διαδικασία Συνδιαλλαγής σε όλες τις επιχειρήσεις που βρίσκονται σε κατάσταση αδυναμίας, ακόμα και σε αυτές που βρίσκονται σε κατάσταση παύσης πληρωμών, και να επεκταθεί ή να διαγράφει ο περιορισμός για τη χρονική διάρκεια της και β) σε ότι αφορά το Σχέδιο Αναδιοργάνωσης εξετάζεται να διπλασιαστεί (από ένα σε δυο χρόνια) η περίοδος χάριτος για την καταβολή των απαιτήσεων των πιστωτών.

4.6 Μελλοντικές έρευνες

Προτείνεται η επιλογή ενός διαφορετικού δείγματος το οποίο θα αποτελείται από ελληνικές επιχειρήσεις που είναι και δεν είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο. Το ίδιο θα μπορούσε να εφαρμοστεί και σε ξένες επιχειρήσεις των οποίων οι μετοχές μπορεί να διαπραγματεύονται αλλά και να μην διαπραγματεύονται στο χρηματιστήριο.

Μια ακόμα πρόταση για μελλοντική έρευνα θα μπορούσε να είναι η χρησιμοποίηση κλασικών καθώς και νεότερων τεχνικών πρόβλεψης της πτώχευσης, για να εξεταστεί η προβλεπτική ικανότητα των δεικτών. Τέλος, η εξέταση της προγνωστικής ικανότητας μη χρηματοοικονομικών μεταβλητών όπως η τεχνολογία, το μερίδιο αγοράς κλπ. και η χρήση υποδειγμάτων που συνδυάζουν ποιοτικά αλλά και χρηματοοικονομικά χαρακτηριστικά θα αποτελούσε μια σημαντική προσέγγιση για περαιτέρω έρευνα.

Βιβλιογραφία

Έντυπη

- Κοτσίρης, Λ. (2008), Πτωχευτικό Δίκαιο, Έβδομη έκδοση, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα – Θεσσαλονίκη.
- Ν. 3588/2007, Κεφάλαιο Πρώτο «Η Κήρυξη της Πτώχευσης», Άρθρο 1.
- Ν. 3588/2007, Κεφάλαιο Πρώτο «Η Κήρυξη της Πτώχευσης», Άρθρο 2.
- Ν. 3588/2007, Κεφάλαιο Πρώτο «Η Κήρυξη της Πτώχευσης», Άρθρο 3.
- Ν. 3588/2007, Κεφάλαιο Πρώτο «Η Κήρυξη της Πτώχευσης», Άρθρο 4.
- Ν. 3588/2007, Κεφάλαιο Πρώτο «Η Κήρυξη της Πτώχευσης», Άρθρο 5.
- Ν. 3588/2007, Κεφάλαιο Πρώτο «Η Κήρυξη της Πτώχευσης», Άρθρο 6.
- Ν. 3588/2007, Κεφάλαιο Τρίτο «Τα Όργανα της Πτώχευσης».
- Ν. 4013/2011, Μέρος Δεύτερο «Αντικατάσταση του Έκτου Κεφαλαίου του Ν. 3588/2007 (Πτωχευτικός Κώδικας) – Προπτωχευτική Διαδικασία Εξυγίανσης και Άλλες Διατάξεις», Άρθρο 12
- Zorounidis, C. and Dimitras A., (1998), Multicriteria decision aid methods for the prediction of business failure, Kluwer Academic Publishers.
- Argenti J. , (1976), Corporate Collapse: The Causes and Symptoms, Mc Graw- Hill, London.
- ΕΘΝΟΣ – Στο «άρθρο 99», 24 εισηγμένες , Διαθέσιμο μέσω Διαδικτύου: <http://www.ethnos.gr/article.asp?catid=22770&subid=2&pubid=63761410>
Πρόσβαση στις 07/03/2015
- Wikipedia – Box plot, Διαθέσιμο μέσω http://en.wikipedia.org/wiki/Box_plot
Πρόσβαση στις 10/10/2013[1] Χρηματιστήριο Αθηνών, Διαθέσιμο μέσω Διαδικτύου: www.ase.gr Πρόσβαση στις 10/03/2015
- Ναυτεμπορική, Διαθέσιμο μέσω Διαδικτύου: www.naftemporiki.gr
Πρόσβαση στις 10/03/2015

- Βρανάς Α. (1991), Υποδείγματα πιθανότητας για την πρόγνωση της οικονομικής αποτυχίας ελληνικών επιχειρήσεων, Σπουδαί, τόμος 41, Τεύχος 4ο, Πανεπιστήμιο Πειραιώς, 431-448.
- Κάτσου, Γ. (1988), Προβληματικές Επιχειρήσεις στην Ελλάδα: αίτια, πρόβλεψη, πρόληψη και εξυγίανση, Εκδόσεις Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών, Αθήνα.
- Κοτσίρης, Λ. (2008), Πτωχευτικό Δίκαιο, Έβδομη έκδοση, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα – Θεσσαλονίκη.
- Τσόλκα, Ο. (1987), Προβληματικές Επιχειρήσεις: Πρέπει να κλείσουν ή να συνεχίσουν τη λειτουργία τους; , Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα.
- Γαγάνης, Χ., Δούμπος, Μ. και Ζουπουνίδης, Κ. (2006), Συστήματα Πρόγνωσης της Χρηματοοικονομικής Αποτυχίας: Η Ελληνική Εμπειρία, Εκδόσεις Κλειδάριθμος, Αθήνα.
- Ευθύμογλου, Π. (1999), Θέματα Χρηματοοικονομικής Διοίκησης, Τεύχος Α΄, Εκδόσεις Σταμούλης, Πειραιάς.

Διαδικτυακή

- www.google.gr
- www.capital.gr
- www.taxheaven.gr
- www.lawnet.gr
- www.bankofgreece.gr